sosyalist
YARIN
haftalık siyasi haber ve yorum dergisi

22 aralık 1976
SAYI 6
400 kuruş

MC saldırdıkça batıyor

HALK NE DİYOR

Faşizmin Böylesi

— Orospu çocukları....

— Anası babası belirsizler....

— Rus tohumları....

— Kaçma, orospu kaçma....

Yukarıdaki cümleler T.C. devletinin resmi devlet liselerinin birinde okul müdürü, müdürün eşi Fransızca öğretmeninin ve bazı öğretmenlerin öğrencilerine söyledikleri sözlerden sadece bir kaç seçme...

Milliyetçi (!) hükümetin "milli eğitimi" böyle yürüyor. Ve "milli mefkureye bağlı temiz Türk çocukları" yetişiyor...

Burası Batı Anadolu'nun bir ilçesi. İlçe halkı 1963 yılında bir dernek kurup lise yeptırmak istemişler. Parası olan para vermiş, olmayan inşaatta çalışmış ve 1968 yılında lise binasını yapmışlar. Pırıl pırıl yepyeni binaya Devlet öğretmen yollamış, eğitim başlamış. Yakın köylerden, kasabalardan da öğrenci gelince, bir de "pansiyon"yapılmış. Bütün ilçe halkı memnun. Bazı derslerin öğretmenleri eksik de olsa, artık onların çocukları da "beşten çıktıktan" sonra okuyabiliyorlar. Derken MC kurulmuş. Ânlı şanlı bozkurt Nail bakanlığında Milli Eğitimimiz millileştirilmeye (!) başlanmış. Ve olanlar olmuş. Şimdi o güzelim Lisenin camları kırık, kapısı kırık, duvarlarında kurşun izleri, okulun dışında, koridorlarında ve öğretmen odasinda copları ellerinde fiyakalı fiyakalı sallayıp dolaşan polisler...İlçede jandarma sayısı normalin üç misli. Rivayet ederler ki, ilin valisi....ilçesi olmasa bu ili gayet güzel idare edeceğim dermiş....

Önce okul müdürü ve komünist (!) hocalar değiştirilmiş, yerine yeni müdür ve "milliyetçi hocalar" atanmış. Fakat okulda olup bitenlere karşı ilçe halkından ve öğrencilerden tepkiler gelmeye başlamış. Olaylar çıkmaya başlayınca, bakanlık kendi atadığı müdürü yeterli görmemiş olacak ki, bundan 8 ay kadar önce Gazi Eğitim Enstitüsünün Beden Eğitimi bölümü mezunu 28 yaşında bir delikanlıyı müdür, onun eşini de fransızca öğretmeni olarak ilçeye atamış. Bu yeni gelenler "bu Liseyi hatta bu ilçeyi tümü ile milliyetçi yapacağız" iddiasıyla göreve başlamışlar. Müdürün ilk işi kendisine bir kadro kurmak olmuş. Hemen daha önce okuldan belge almış iki üç yıldır sokaklarda dolaşan ne kadar serseri varsa onları okula yeniden öğrenci olarak almış. Sonra il merkezinde ve yakın ilçelerdeki Ülkü Ocaklarıyla ilişki kurup, ilçe merkezinde bir ülkü ocağı açtırmış. Ardından okulda olaylar başlamış peş peşe. Okulun yeni öğrencileri (!) de koridorlarda diğer öğrencileri dövmeye, onlardan zorla ülkü ocaklarına para toplamaya başlamışlar.Bu yeni öğrencilerin yaşları gerçek öğrencilerden en az 3-4 yaş büyük oldüğü için, istediklerini zorla kabul ettirmeyi başarmışlar. Fakat öğrenciler okulda olup biteni evlerinde anlatınca veliler müdüre durumu şikayet etmişler. Cevap: "Ben bu okulu ve bu ilçeyi milliyetçi yapmaya geldim. O gençler benim adamımdır.' olmuş. Müdürün gençlerine karşı diğer öğrenciler birleşince , okul okul olmaktan çıkıp bir arenaya dönüşmüş. Derhal disiplin kurulları toplanmış, 60 öğrenci okuldan

uzaklaştırılmış. Olup bitenlere karşı çıkan öğretmenler başka yerlere sürülmüş. Okulda olay çıkıyor diye, polis öğrencileri karakola götürüp sabahlarakadar dövmüş.

Müdürün en yakın yardımcısı da eşi. Gazi Eğitim'in Fransızca bölümü mezunu.Hatta ilçe halkının, öğretmenlerin ve öğrencilerin iddiaları, Fransızcacının müdürden daha milliyetçi olduğu ve faşistler arasında rütbesinin kocasından yüksek olduğu şeklinde. Özellikle okulda olay yaratan kışkırtmaların çoğunluğu bu Fransızcacı tarafından yapılıyor. Okula geldiği günlerde derste öğrencilerin yüzlerine dikkatle bakıyor; "Sizler hiç Türk'e benzemiyorsunuz. Yunanlılar burayı kaç yıl işgal etmişlerdi? "diyen o ; "Rus tohumları sizi ezeceğim" diyen o; "anası babası belirsiz komünist piçleri" diyen de o.

Evet 1300 öğrencili bu Batı Anadolu ilçesi lisesinde böylesine bir eğitim ve öğretim süregelirken, 6 Aralıkta ilin Milli Eğitim Müdürü ilçeye geliyor. Sabah dersler başlamadan bahçede öğrencileri topluyor. Ve bir konuşma yapıyor.

"Bu okulda komünist hocalar vardı hepsini temizledik, yerine pırıl pırıl tertemiz Milliyetçi öğretmenler getirdik. Sizler halâ olay çıkartıyorsunuz. Böyle giderse hepinizi okuldan atar okulu da kapatırım" diye nutuk çekiyor.

Öğrenciler 5-6 Aralık gecesi okulun kalorifer dairesinde taşlar ve demir çubukların, okula hademe olarak yerleşmiş ülkü ocaklılar tarafından yerleştirildiğini saptadıkları için, tedirgin, dikkatli, heyecanlı derslere girmek için koridorlara doluşuyorlar. Ve tertip başlıyor.Müdürün gençleri öğrencilere omuz atmaya, laf atmaya, kızlara elle sarkıntılık yapmaya başlıyorlar. Bunun üzerine öğrenciler okulu terk edip bahçeye çıkıyorlar. Müdürün de bahçeye çıkmasını bağırarak istiyorlar. Müdür okulun kapısında durup ne istediklerini soruyor. Öğrenciler hep birlikte "can güvenliği" diye bağırıyorlar. Müdür "anlaşılmıyor bir arkadaşınız çıksın aranızdan gelsin, burada -merdivenler- bana anlatsın" diyor; Bir öğrenci çıkıyor. Müdürün yanına gelir gelmez de daha bir kelime söylemesine fırsat kalmadan müdür den yediği sert bir yumrukla merdivenlerden yuvarlanıyor. Öğrenciler okula doğru hücuma geçince derhal belinden tabancasını çıkarıp çekiyor yanında eşi dahil beş faşist öğretmen, faşist öğrenciler ellerinde demir çubuklar öğrencilerin üzerine saldırıyorlar. Öğrenciler panik içinde birbirini ezerek kaçışıyorlar. İlçe sokaklarında önde orta bir - orta iki öğrencisi kızlı erkekli elleri kitaplı küçücük çocuklar ardında ellerinde demir çubuklar öğretmenlerle yirmi yirmibeş yaşlarında öğrenci ve müstahdemlerden kurulu faşist çete, bir kovalamaca başlıyor. Öğretmenler den biri bir kız öğrencinin peşine düşmüş bir yandan koşuyor, bir yandan da bağırıyor "kaçma orospu kaçma, seni yakalayıp, yatırıp ......ceğim.

Bu kepazeliğin önünü dükkanından evinden fırlayan ilçe halkı kesiyor. Sonra polis ve jandarma devrimci öğrenci avına başlıyor...

7 Aralık'ta kimse okula gitmiyor.

8 Aralık'ta da bütün öğrenciler ve bütün veliler toplu olarak okula geliyorlar. Müdürle görüşmek istiyorlar. Müdür "Halk beni linç edecek" diye baş vurduğu için okul jandarma kordonu altında ayrıca da müdürün odasında iki polis, oda kapısında dört jandarma daha... Veliler kimseyle görüşemiyorlar. Çocukların can güvenliği konusunda kimseden bir güvence alamıyorlar, dağılıyorlar...

Şimdi soracaksınız herhalde bu ilçe dağ başındamıdır ? Orada kaymakam, orada savcı, orada hakim yok mu? diye. Tekrar edeyim bu ilçe batı Anadolu'da Lisesi bile olacak kadar büyük, ve eski bir ilçe. Kaymakam da var, savcı da var, hakim de var... Peki onlar ne mi yapıyor? onu da anlatayım. Kaymakam şehir kulübünde İlçenin ve civarın en zengini ve de MHP nin başlıca finansörlerinden bir TC vatandaşı ile içki içip kumar oynuyor. Olaylar böylesine gelişmeden önce kendisine yapılan, hem de öğretmenler tarafından yapılan, şikayetlere,"canım siz de uslu durum, müdürün dediklerini yapın, olay çıkmaz" diye cevap veriyor.

Savcı, müdür ve faşist öğretmenler hakkında "tabanca çekmek" , "öldürmek kastıyla demir çubukla saldırmak" şikayetleri konusunda, "memurin muhakemat kanunu gereğince,önce idare kurulundan lüzumu muhakeme kararı gerekir." diye davayı reddediyor. Öte yandan polise emir verip "müdür tabanca çekti" diyen öğrencilerin ifadesinin değiştirilmesinin "teminini" istiyor. Polis de derhal bu kutsal görevi yerine getirip 11-12-13 yaşındaki elli öğrenciden "müdürün tabanca çektiğini görmedik" diye ifade alıyor. Bir akıl daha öğretiyor. Müdür bütün veliler ve öğrenciler hakkında "okulu bastılar" diye davacı oluyor ve savcı dava için soruşturma açıyor.

Hakimler mi? Bir tanesi derhal hastalanıyor, rapor alıyor. Diğeri -hanım hakim - davaya herhalde bakacaktır.

—Faşizm var mı yok mu?

— Tırmanıyor mu, tırmanmıyor mu ?

— Efendim bir ülkede parlamento varsa, siyasi partiler. sendikalar, dernekler varsa o ülkede faşizm değil demokrasi vardır.

— Faşizme geçit yok.

— Bize silahla saldırana çiçekle gideceğiz

Efendiler şu pek ilmi tartışmalarınızı şu tercüme sloganlarınızı alınız. Yaşadığımız bu Batı Anadolu ilçesine geliniz. Burada öğrencileri,velileri toplayınız, onlara anlatınız da o fıkaralar da öğrensinler memlekette ne varmış, ne yokmuş.

(İsim ve adres mahfuz)

sosyalist YARIN

Sahibi : Cenan Bıçakçı
Genel Yönetmen : Aydın Köymen
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Ender Yiğitel

Adres : G.M.Kemal Bulvarı 112/18,Maltepe/Ankara
Telefon :29 10 42 Posta Çek No.:101648
Baskı : Daily News Ofset Dağıtım : Hür—Dağıtım

ABONE ŞARTLARI
Altı Aylık : 100 TL
Bir Yıllık : 175 TL

MARKS'I OKUMAK

aydın köymen

Marks, Brocke'e yazdığı 17 Eylül 1879 tarihli mektubunda şöyle der: "Enternasyonal'in kuruluşu sırasında, savaşımızın sloganlarını da formüle ettik: İşçi sınıfının özgürleşmesi, bizzat kendisinin eseri olacaktır. Öyleyse, işçilerin kendi kendilerini kurtarmak için çok cahil olduklarını ve yukarıdan özgürleştirilmeleri gerektiğini açıkça söyleyen kişilerle ortak bir yol izleyemeyiz."

Bu mektuptan alınacak çok ders var. Ama bu dersleri alabilmek için herşeyden önce bu mektubu okumak gerekli. Marksist olabilmek için nasıl herşeyden önce Marks'ı okumak gerekiyorsa... Öncelikle küçük burjuva ya da burjuva kökenli "sosyalistler" okumalı Marks'ı. Çünkü, asıl bunların sosyalist olabilmeleri dışarıdan verilebilecek bilince bağlı. Küçük burjuva ve burjuva aydınlarının tarihsel konumlarından dolayı bu böyle. İşçi sınıfı ile diğer bütün toplumsal sınıflar arasındaki farkda burada. İşçi sınıfının sosyalizme yönelişi, varolma sorununun yarattığı bir zorunluluk. Oysa işçi sınıfı dışındakiler için böyle bir zorunluluk söz konusu değil. Bunları sosyalizme yönelten bir yandan duygusallık, öte yandan ve daha çok da bilimin dayatıcılığı. İşte bu nedenle, öncelikle küçük burjuva ya da burjuva kökenli "sosyalistler" okumalı Marks'i.

Türkiye'de Marksizm çoğunlukla Marks dışındaki kaynaklardan öğreniliyor. Bunun nedenleri çeşitli. Nedenlerin bir kısmı gayri-iradi. Örneğin uzun yıllar Türkiye'de Marks'ı çevirmek ve yayınlamak egemen sınıflar tarafından yasaklandı. Bu yüzden Marks'ı yalnızca yabancı dil bilenler okuyabildiler. Marks Türkçe olarak sadece Üniversiteler'de okutulan iktisat kitaplarında, o da yalan yanlış bir kaç satırla yer aldı uzun yıllar. Ama şimdilerde bu engel yavaş yavaş ortadan kalkıyor. Yeter ki Marks okunmak istensin.

Marks'ın okunmamasına yol açan nedenlerden birisi de Türkiye'nin geri kalmışlığı. Geri kalmış ülkenin toplumsal sınıfları da geri kalmış oluyor. Az gelişmiş ülkenin burjuvazisi de, küçük burjuvazisi de az gelişmiş oluyor. Özellikle kültür bakımından. Oysa Marks'ı okuyabilmek için burjuva kültürünü özümlemiş olmak gerekli. Marks'ı okumadan, Saint-Simon'dan, Kant'dan, Feuerbach'tan, Hegel'den haberdar olmak gerekli. Zira Marks bütün bunlardan haberdardı Marksist olmadan önce. Marks, kendisine gelene kadar oluşan, biriken bilgiyi kullanarak devrim yaptı bilim alanında. Onları inkâr ederek değil. Dolayısıyla Marks'ı okumak zor. Marks'ı okumak için başka şeyleri de okumak zorunlu. Ama dediğimiz gibi, azgelişmiş ülkenin aydınları da azgelişmiş oluyor. Burada suçlu olanlar, Marks'ı okuyamayan aydınlar değil. Ama önemli olan bunun farkına varabilmek. Bu eksikliği gidermek için çaba göstermek.

Türkiye'de sosyalist hareket uzun yıllar bir küçük burjuva hareketi olarak kaldı. Şimdi de kısmen öyle. Sosyalist hareket küçük burjuva hareketi olunca, küçük burjuva ideolojisinin tümüyle Marksizme karşıt olan ilkeleri, hareketi yönlendiren ilkeler durumuna geldi. Bireycilik ön plana geçti. Ama en kötüsü, Marksizmin temel ilkeleri yeniden ve hareketi yöneten küçük burjuva ideolojisini haklı kılacak biçimde yeniden yorumlandı. Marksizmin ilkelerinden çıkan sonuçla, onun gerçekleştirilmesinin tarihsel koşullarından doğan durum birbirine karıştırıldı. Tarihsel koşulların dayattığı zorunluluklar ilke olarak belletildi. Marksizm adına giderek Marks'tan uzaklaşıldı. Bu nedenle Marks okunmadı, okutturulmadı. O dönemde başta bulunan yöneticilerin statülerini devam ettirecek ne kadar sapma varsa, Marksizm adına onlar öğretildi. Sosyalist hareketin kültürü, bilgisi, çeşitli odakların çıkardıkları üç, beş sayfalık dergiler içine sıkıştırıldı. Sosyalist olabilmenin ilk ve tek koşulu, o dergilerden birini okumak noktasına indirgendi. İş böyle olunca, ortaya bir sürü sosyalist olmayan sosyalist çıktı. Marksizm adına Marksizm katledildi....

> HEM KÜÇÜK BURJUVA YA DA
>
> BURJUVA KÖKENLİ OLUP,
>
> HEM DE SOSYALİST OLMAK
>
> ZOR İŞ
>
> ZOR'U KIRMANIN DA
>
> TEK YOLU VAR.
>
> MARKS'I OKUMAK.
>
> BAŞKA TÜRLÜSÜ OLANAKSIZ.

Evet, Marks'ın Brocke'e yazdığı 17 Eylül 1879 tarihli mektubundan alınacak çok ders var. Ve alınacak bu dersler, aynı zamanda bugüne kadar alınan "dergi dersleri"nin de Marksizm'le uzak yakın hiç bir ilişkisi olmadığını gösterecek nitelikte. Alınacak ilk ders şu: Bu mektup açıkça ifade ediyor ki, Marks için işçi partisi emir değil, bilinçtir. Stratejisi, taktiği ve amaçları da hep bu anlayıştan çıkmaktadır. İşçi partisi ancak bu biçimde anlaşıldığı takdirdedir ki, sosyalist demokrasi ve karşı-devrim saldırısı önünde proletarya diktası, partinin bizzat proletarya üzerinde diktası haline dönüşmez.

Şimdi bakın bakalım bugüne kadar ki "dergi dersleri"nden derlenen notlara. Bir kere bu konuya ilişkin "ders" bulmakta çok zorluk çekersiniz. Bulduğunuz "derslerin" deMarks'ın söylediklerine taban tabana zıt olduğunu görürsünüz. Partinin bir çekirdek kadronun yönetiminde olması gerektiği, yatay örgütlenme yerine dikey örgütlenmenin esas olduğu, aşağıdan yukarıya oluşan (ama bunun mekanizmasının nasıl olacağı hiç bir zaman anlatılamaz) ve parti yönetimi tarafından dikte edilen kararların tartışılmazlığı vardır hep o derslerde. BunlarınMarks'la uzak yakın ilgisi yok tabii.

"İşçi sınıfının özgürleşmesi, bizzat kendisinin eseri olacaktır." diyor Marks. Bundan daha açık bir ifade olamaz. Ama biz yine de açalım. Marks şunu diyor: Kitaplardan (ve hele dergilerden) sosyalizmi öğrenmiş olmak, hiç kimseye öncülük hakkı vermez. Öncülük işçi sınıfınındır. Onun adına öncülük etmek de olmaz. Sosyalizmin taşıyıcısıda, gerçekleştiricisi de işçi sınıfının kendisidir. Vekalet burada işlemez. Çünkü işçi sınıfının öncülüğü, onun üretim sürecinde işgal ettiği yere,oynadığı role sıkı sıkıya bağlıdır. Bilinçle, işçilerin yaşamı arasında organik bir bağ bulunmaktadır. Kaldı ki, işçi sınıfının harekete fiilen öncülük etmesi,etkinlik bakımından da zorunludur.

İşte Marks soruna böyle bakar. Böyle der. Ama bizim "dergi dersleri" hiç de böyle bakmaz soruna. Böyle demez. Aslolan "ideolojik öncülük"tür. Esas olan, sosyalist harekete işçi sınıfının ideolojik olarak önderlik etmesidir. "Dergi dersleri"nin söylediği budur. Çünkü işine böylesi gelir. İş sadece ideolojik önderlik olmalıdır ki, kendi önderliği sürebilsin. Yani küçük burjuva önderliği sürebilsin. Sosyalist harekete küçük burjuvaların egemen olmasının doğal sonucudur bu....

Bütün bunlar bize bir başka gerçeği daha gösteriyor. Kabulü zor bir gerçeği. Bu gerçek şu: Hem küçük burjuva ya da burjuva kökenli olup, hem sosyalist olmak zor iş. Zor ama olanaksız değil. Zoru kırmanın da tek yolu var. Marks'ı okumak. Başka türlüsü olanaksız. Başka yollar çok denendi. Örneğin işe kılık kıyafetten başlandı. Ceketler atıldı, kazaklar giyildi. Paltoların yerini parkalar aldı. Mavi, kırmızı, yeşil gibi canlı renklere sahip giysiler giymek suç sayıldı. Soluk renkli giysiler, sosyalist olmanın kanıtı sayıldı. Sonra sıra "tavırlara" geldi. Gülmek, aşık olmak, çikolata yemek, çiçekleri sevmek olacak iş değildi sosyalist kişi için. Sosyalist olmak için herşeyden önce asık suratlı olmak gerekiyordu. Çikolata falan yiyip bir de aşık oldunmu işin bitikti. İşte Türkiye'de uzun yıllar sosyalizm bunlarla özdeşleştirildi. Ama kimse de kalkıp; "Yahu bütün bunlar burjuva ideolojisinin sizin üzerinizdeki egemenliğini gösterir. Çünkü burjuvazi için herşey biçim sorunudur. Öz değil biçim önemlidir..." demedi. Diyenler de hainlikle damgalandı....

Dedik ya, Marks'ı okumak gerekli. Öncelikle de küçük burjuva ya da burjuva kökenli "sosyalistler" okumalı Marks'ı. Kılık kıyafetle sosyalist olunmuyor. Ama Marks'ı okumak da zor iş. Hele yıllar boyu ezberlemeye alışmışlar için. Çünkü Marks ezberlenemez. Marks olsa olsa özümsenir. Bunun için de sabır gerekli.

Marks'ı okumak zor iş. Çünkü Marks'ı okudun mu "keskin devrimci" olamazsın. "Keskin devrimcilik" ise geçer akçe. "Keskin devrimciliğin" ilk koşulu, "sloganlar"la konuşmak. Oysa Marks her şeyden önce slogancılığa karşı...

Eğer kılık kıyafetinizi değiştiremiyorsanız, "keskin devrimci" olmaya niyetiniz yoksa, bireycilikten kurtulmuşsanız ve yine de sosyalist olmak istiyorsanız, o zaman Marks'ı okuyun. Marks'ı okumak sosyalist olmanın temel koşulu...

DEMİREL - TÜRKEŞ İKİLİSİ İKTİDARLARININ DEVAMI İÇİN SON ÇAREYİ SIKIYÖNETİMDE GÖRÜYORLAR

MC saldırdıkça batıyor

Geçtiğimiz hafta içinde Ankara Üniversitesi Ziraaat Fakültesinde Aynur Sertbudak'ın "ülkücü" komandolarca öldürülmesiyle başlayan olaylar, bütün bir hafta boyunca yoğunlaşarak ve yaygınlaşarak devam etti. Olayların bir haftalık kronolojisi şöyle:

10 ARALIK

TMMOB'nin Ankara konur sokaktaki lokaline sabaha karşı 03.30 sıralarında kimliği belirlenemeyen kişilerce ateş açıldı. Can kaybı olmadı.

Gaziantep Lisesinde bir grup öğrencinin saldırısı sonucunda devrimci olarak bilinen Ali Gökdemir ve Ali Gökyıldızlı adında iki öğrenci ağır biçimde yaralandı.

Karadeniz Teknik Üniversitesinde öğrenciler arasında çıkan silahlı çatışmada 10 öğrenci yaralandı.

11 ARALIK

Ankara Erkek Sanat Yüksek Öğretmen Okulunda çatışma çıktı. Okula gelen ve ilerici olarak tanınan öğrencilere, başka okuldan gelen komandolar taş ve sopalarla saldırdılar. Olaylar sırasında 5 öğrenci yaralandı.

İstanbul'da Vidinli Tevfik Paşa Caddesinde bir polis arabasına ateş açıldı. Olayda biri ağır olarak iki polis memuru yaralandı.

Komandoların işgali altında bulunan İstanbul Hukuk Fakültesi'nin 1. anfisine girmek isteyen devrimci öğrencilerle polis arasında çatışma çıktı.

Eskişehir Eczacılık ve Kimya Mühendisliği Yüksek okulunun kantinini basan komandolar, zincirle dört ilerici öğrenciyi ağır bir şekilde yaraladılar.

12 ARALIK

MHP Ankara İl Merkezi, İlçe Merkezi ve İl Gençlik Kollarının bulunduğu binaya sabaha karşı kimliği bilinmeyen kişilerce patlayıcı madde atıldı. Patlama sonunda ölen ya da yaralanan olmadı

13 ARALIK

İstanbul Üniversitesinde öğretime yeniden başlandı. Ancak bir çok fakültelerde sınıfları işgal eden komandolar devrimci öğrencileri içeri sokmadılar. Olay çıkacağı gerekçesiyle devrimci öğrenciler, polis nezaretinde üniversitenin dışına çıkarıldılar.

Adana Mühendislik Yüksek Okulunda olay çıkaran komandolar, okulu işgal ederek, yandaşları olmayan öğrencileri zor kullanarak sınıflardan çıkardılar. Okul yöneticilerinin önleyemediği işgal üzerine okulu terkeden öğrenciler Adana Valisi'ne başvurarak gerekli önlemlerin alınmasını istediler.

14 ARALIK

İzmir Buca Eğitim Enstitüsü Derneği ile Bornova Kültür Derneği,kimlikleri saptanamayan komandolar tarafından bombalandı.

İstanbul Üniversitesine bağlı çeşitli fakültelerde ilerici öğrencilerin derslere girmesi yine fakülteleri işgal altında tutan komandolar tarafından engellendi.

Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulu'na sabah erken saatlerde gelen sağcı öğrenciler, devrimci öğrencilere ders sırasında saldırdılar. Saldırı sırasında polis taraf tuttu ve devrimci öğrencileri coplayarak, "siz bizim arkadaşımızı öldürdünüz, biz de intikam alacağız" dediler.

Çanakkale Öğretmen okulunda 9 ülkücü öğrenci gece yarısı yatakhaneyi basarak Mesut Oktay ve Kamil Şener adında 16 yaşındaki iki öğrenciyi zorla kalorifer dairesine indirdiler. Burada "bizim 61 şehidimiz var, sizden bunların intikamını alacağız" diyerek muştalarla iki öğrenciyi bayıltıncaya kadar döven ülkücüler, daha sonra haklarında yapılan şikâyet sonunda polisçe yakalandılar.

Urfa Gıda Teknolojisi Yüksek Okuluna bir Grup solcu olduğu iddia edilen öğrenci kayıt yaptırırken ülkücülerin saldırısına uğradı. 4 öğrenci taş, sopa ve bıçakla yaralandılar.

15 ARALIK

Siyasi polis ekibi tarafından izlenen iki gençten birisi Şehzadebaşı'nda kendisini yakalamak isteyen iki sivil polisi tabanca ile vurdu. Bunlardan Komiser Orhan Yılmaz bacağından, polis memuru Hasan İpekçi ise karnından yaralandı.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesinde komandolar binayı işgal ederek öğrencilerin derslere girmesini önlediler. Bunun üzerine Fakülte Dekanı Profesör Lütfü Biran okulu 20 Aralık Pazartesi gününe kadar tatil etti. Dekanın kararından sonra okulu terkederek toplu bir halde Sıvas Öğrenci Yurduna giden komandolar, buradan devrimci öğrencilerin kalmakta olduğu Site Öğrenci Yurduna yaylım ateşi açtılar.

Bursa Ticaret Lisesi'nin dağılış saatinde dışarıda bekleyen 50 kadar sağcı öğrenci zincir ve sopalarla Yüksel Kapılsız, Galip Aslan ve Mehmet Gerçekler adındaki öğrencilere saldırdılar. Galip Aslan ağır şekilde yaralandı.

Akşehir Ülkü Ocakları Derneğine mensup oldukları tesbit edilen komandolar, Akşehir Lisesine saldırarak otuz kadar öğrenciyi çeşitli yerlerinden yaraladılar.

16 ARALIK

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi yeniden komandolar tarafından işgal edildi. Komandoların dördüncü kez işgal ettikleri fakülteye giremeyen öğrenciler daha sonra polis tarafından üniversiteden çıkartıldılar.

İlericiliği ile tanınan Kayseri Sümer Lisesi müdür yardımcılarından Mehmet Aytekin kimlikleri saptanamayan bir grup ülkücü komandonun saldırısına uğrayarak dövüldü.

İzmir Buca Eğitim Enstitüsünde komandolar öğrencileri konferans salonuna toplayıp tehdit ettiler. Bunun üzerine çıkan çatışmada, 3 öğrenci yaralandı.

Konya'nın Seydişehir İlçesi CHP Gençlik Kolu Başkanı İsmail İdris'in kardeşine ait bir eczane, gece kimliği saptanamayan kişilerce bombalandı.

17 ARALIK

İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Müdürlüğünce yapılan açıklamada, uygulanan operasyonlar sonucunda TİKKO ve THKO örgütlerine ait anarşik eylem programlarının ele geçirildiği belirtildi.

İstanbul ve yurdun diğer bölgelerinde öğrenciler arasında çatışmalar devam etti. Ülkü Ocaklı olduğu saptanan bir sürü saldırgan, bütün aramalara rağmen bulunamıyor.

48 AVUKAT İŞKENCE UYGULAMALARINI PROTESTO ETTİ

48 HUKUKÇU YAYINLADIKLARI BİLDİRİ İLE ÜLKEMİZDE SON GÜNLERDE YOĞUNLAŞAN BASKIYI, TERÖRÜ VE İŞKENCE UYGULAMALARINI PROTESTO ETMİŞLERDİR. HUKUKÇULARIN YAYINLADIKLARI BİLDİRİ AYNEN ŞÖYLE.

"Ülkemizde her geçen gün baskı ve terör artmaktadır. Gün geçmiyor ki, halkımız polislerin ve jandarmaların işkence tezgahlarından geçirilmesin. Bu işkenceler öyle had seviyeye ulaşmıştır ki yurtsever gençler, işkenceciler tarafından katlediliyor. Bu cinayetler, işkenceler, egemen sınıfların halkımızın yükselen mücadelesini bastırabilmek için yoğunlaştırdığı saldırıların bir parçasıdır. Halkımızın mücadelesi yükseldikçe egemen sınıflar saldırganlaşıyor, ekonomik bunalımlara düşüyor. Bu bunalımların acısını halkımızın sırtından çıkarmak için çeşitli yöntemlere başvuruyor. Egemen sınıfların bu yöntemlerinden biri, en ilkel, en çağdışı, insanlık onur ve haysiyetine aykırı olan işkencedir. Yasalarımızca da "Hiç kimseye işkence yapılamaz" denmesine rağmen, bu işkenceci caniler her tutukluyu işkence tezgahlarından geçirip bir çok kişiyi sakat edip bir çok kişiyi de öldürmüşlerdir. Şimdiye kadar; Hıdır ALTINAY, Vedat GEVREK, Ali KAYHAN, İbrahim KAYPAKKAYA, Cahit ŞENYÜZ, Özkan ARABACI, Ahmet LALE, ve son olarak Kasım ayının 22 sinde hiç bir yasal gerekçe yokken sırf yurtsever ve demokrat bir kişi olduğu için göz altına alınan İsmail Gökhan EDGE bu işkenceci caniler tarafından işkence sonucu katledilmiştir.

Bu vahşetler karşısında az da olsa insanlığa, hukuka ve adalete saygısı olan kayıtsız kalamaz. Biz aşağıda imzalaları olan hukukçular olarak yapılan çağ dışı işkenceleri kınıyor, işkenceciler hakkında soruşturma açılarak cezalandırılmalarını ve tüm demokratları, yurtseverleri, demokratik kitle örgütlerini ve halkımızı insanlık onuru ve çağdaş hukuk kurallarına ters düşen bu vahşete karşı mücadele etmeye çağırıyoruz."

MC SALDIRIYOR

Evet olayların geçen haftaki bilançosu böyle. Bu bilanço'nun ortaya çıkardığı gerçekler ise açık. Olayların yüzde 80'i Ülkü Ocaklarına mensup komandolar tarafından çıkarılmış. Aynur Sertbudak'ın ölümüne sebep olan ilk kurşunu ateşleyen onlar. Üniversiteleri, Yüksek Okulları işgal edip, devrimci öğrencileri sınıflara sokmayanlar onlar. Silahlı saldırıları düzenleyenler ise yine onlar. İşte bu gerçek bir başka gerçeği daha ortaya çıkarıyor. Bu gerçek de olayların baş sorumlularının MC'nin içinde bulunduğu. Çünkü bu komandoların başı olan MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş, MC'nin Başbakan Yardımcısı.

Sızan haberlere göre, Demirel ve Türkeş, dağılması gün meselesi haline gelen MC'yi ancak süç ortaklığıyla ayakta tutabileceklerine inanıyorlar. Olayların yoğunlaşması ile ilan edilebilecek bir "sıkıyönetim" Demirel ve Türkeş için bir can simidi niteliğini taşıyor. Zira "sıkıyönetim" ilan etmiş bir hükümetin dağılması çok zor. İşte son hafta içinde olayların yoğunlaşmasının altında yatan gerçek neden bu. Türkiye polise ateş açılmalarıyla, gizli örgütlerin eylem planlarının ortaya çıkarılmalarıyla hızla bir 12 Mart öncesi ortama sürüklenmek isteniyor. Aynur Sertbudak'ın öldürülmesinin hemen ertesi günü Ankara'da MHP İl Merkezine

patlayıcı madde atılması, MC'nin nasıl tertipler içinde olduğunu açıkça ortaya koyuyor...

Halen Demirel-Türkeş dayanışmasının egemenliği altında süren MC, son çareyi daha çok saldırmakta ve "sıkıyönetim"i kamuoyu önünde tek çare haline getirmekte görüyor. Ama Demirel-Türkeş ikilisinin bu işi sürdüremiyeceklerini gösteren çok şey de var...

MSP KOPTU KOPACAK

Geçen haftaki son Bakanlar Kurulu toplantısından sonra Demirel'in ve İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün ayrı ayrı açıklamalarda bulunmaları, daha önce MSP'nin kesinlikle sıkıyönetime taraftar olmadığını gayrı resmi bir biçimde basına açıklaması, MC'den ayrılmaya kesin kararlı olduğu yolunda yorumlanıyor.

Hele hele CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu'nun Yozgat'ta yaptığı konuşmada söylediği şeyler ve Erbakan için kullandığı dil bu yorumu gerçeğe epey yaklaştırıyor. Eyüboğlu nin durumu ile ilgili şu değerlendirmeyi yapıyor konuşmasında:

"Bu Hükümet düşmek üzeredir. Gelişmelere bakarsanız, Sayın Erbakan Demirel'den kopmuştur. Feyzioğlu kopmuştur. Yanında kalan ve cinayet çetelerinin başı olan Türkeş ile bu işi yürütemeyecektir."

Aslında MSP'nin MC içinde kalması için de bir neden kalmamıştır ortada. Çünkü talep ettiği yatırım fonları 1977 Bütçesi ve programına tek tek isim sayılarak konmuştur. Artık geri alınması söz konusu değildir. Bunun yanında MSP'nin MC'den koparacağı hiç bir şey kalmamıştır ve sıkıyönetimi de kendi varlığı için tehlikeli görmektedir. Bir yüksek rütbeli subayın Genel Kurmay koridorlarında, "sıkıyönetim ilan edilirse ilk olarak MSP temizlenecektir" biçiminde sarfettiği sözler, MSP'lilerin kulağında hiç de hoş yankılar yapmamaktadır...

CHP-MSP-DP ORTAKLIĞI MI?

Siyasi kulislerden sızan haberlere göre, CHP ile MSP arasındaki temaslar daha 1976'nın Nisan ayında başlamıştır. Erbakan, iki tarafça da güvenilir adam olarak nitelendiren bir gazete ile Ecevit'e gönderdiği mektupta, "MC'nin diğer kanatlarıyla birlikte yürüyemeyeceklerinin anlaşıldığını" belirtmiş ve "anlaşmazlıkların saptanarak, yeniden bir ortaklığa gidilmesini" önermiştir. CHP'nin bu teklife cevabı ise; "şimdilik erken" biçiminde olmuştur. Kısa bir süre sonra Erbakan; "Sayın Ecevit eğer yıpranmaktan korkuyorsa ben başbakan olayım" ekini de yaparak teklifi yenilemiş, ancak CHP Genel Yönetim Kurulunda yapılan görüşmeler sonunda teklif kesinlikle reddedilmiştir.

Kısa bir süre sonra, devreye DPde aktif bir biçimde girmiştir. DP yöneticileri ve özellikle Özer Ölçmen, CHP yöneticileri ile yaptıkları görüşmelerde "CHP eğer faşist tırmanışı önlemek istiyorsa bunun tek yolu Demirel'i devirmektir." tezini ortaya atmışlar ve bir CHP-MSP-DP koalisyonuna hazır olduklarını belirtmişlerdir.

Bundan 6 hafta önce CHP-MSP-DP grup yöneticileri bir araya gelmişler ve koalisyonun koşullarını uzun uzadıya görüşmüşlerdir. Bu görüşmeler sırasında DP'liler, asıl anahtarın kendi ellerinde bulunduğunu, DP katılmadan MC dışında bir ortaklığın kurulamıyacağını, zira MSP içinde CHP ile ortaklığa hiç bir zaman yanaşmayacak olan 20 milletvekilinin bulunduğunu söylemişlerdir. CHP'lilerin de bu sözlere hak vermesi karşısında MSP yöneticileri de bu gerçeği itiraf etmişler ve DP'nin ortaklığına rıza göstermişlerdir.

Öğrenildiğine göre CHP'nin konuya ilişkin son görüşü şöyle:"Artık bir icraat hükümeti söz konusu değildir. Gündemde olan konu, seçimleri selametle gerçekleştirebilecek bir hükümetin kurulmasıdır. Bu hükümetin Başbakanı Ecevit olamaz. Ancak Ecevit dışında ve mutlaka parlamenter olan bir başbakan adayı bulunursa CHP-MSP—DP koalisyonu gerçekleşebilir."

ÜNLÜ İKTİSATÇI KALDOR SOSYALİST YARIN'IN SORULARINI YANITLADI

GÜNÜMÜZDEKİ OLAYLAR MARKS'I HAKLI ÇIKARMIŞTIR

İstanbul geçen hafta içinde yüzyılımızın ünlü iktisatçılarından birinin gelişiyle en azından iktisat açısından renkli günler yaşadı. Günlerin renkli oluşu bir yana, daha renklisi Keynes okulunun temsilcisi olan bu ünlü iktisatçının itiraflarıydı.

Macar asıllı iktisat profesörü Lord Kaldor aynı zamanda Türkiye'nin de yakından tanıdığı bir bilim adamı. 1962 yılında "Vergi Reformu" konusunda verdiği raporda özellikle topraktan vergi alınmasını önermiş olan Kaldor hala toprak sahiplerinin gözünde "en büyük düşmanlardan biri" niteliğini koruyor. Verdiği rapor zamanın başbakanı İsmet Paşa tarafından uzun süre saklanmış, ancak aradan beş-altı ay geçtikten sonra, basının da eline geçerek yayınlanmıştır. Toprakta önemli vergi potansiyeli olduğunu, Türkiye'nin en önemli vergi kaynaklarından birinin toprak olduğunu, böylece mevcut kullanım alanının da vergi yolu ile üretim alanına sokulabilmesinin olası bulunduğunu savunan Kaldor, hala Türkiye ekonomi çevrelerinde anılan bir iktisatçı.

Özellikle gelir bölüşümü teorileriyle de ün yapan 68 yaşındaki Kaldor, "Lord " ünvanını yaptığı araştırmalara borçlu. Halen İngiliz İşçi Partisinin ekonomik danışmanlarından. Ayrıca gerek ülkesinde, gerekse partisinde son derece etkin. Keynes iktisadının 1950' lerden beri en güçlü ve sadık temsilcilerinden biri. Başka bir deyimle, mevcut düzenin devlet harcamaları ve vergi politikasıyla ayakta durabileceğini savunan, enflasyon ve deflasyona göre biriki ekonomik araçla düzenin bozukluklarını ortadan kaldırabileceğine inanan "modası geçmiş ve de eskimiş" bir bilim adamı kısaca. Ancak, modası geçmesine rağmen, belki de ömrünün son yıllarında gerçeği kavramaya başlamış gözüküyor. "Ahır ömründe" gerçeğe ulaşmış ve de bunu verdiği demeçlerle itiraf etmekten çekinmiyor.

Lord Kaldor İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin kırkıncı kuruluş yıldönümü nedeniyle İstanbul'da bulunduğu birkaç gün içinde Sosyalist Yarın dergisinin muhabiriyle de özel olarak bir konuşma yaptı. Bu konuşma şöyle:

Sosyalist Yarın ● Neoklasik iktisada başlıca iki önemli karşı çıkma olmuştur, değişik açılardan eleştirilerin dışında. Karşı çıkanlardan biri Marks, diğeri Keynes'dir. Gerek Marks, gerekse Keynes neoklasik iktisat teorisine karşı çıkmakla kalmamış, çağımıza damgasını vuran iki ayrı sistemin de gelişmesini sağlamışlardır. Bu günkü durum göz önüne alındığında bu karşı çıkmalardan hangisi haklılık kazanmıştır?

Kaldor ● Ben aslında Keynesgil iktisadı savunurum ve ona inanırım. Ancak, bu demek değildir ki, gerçek gözlerden ırak tutulabilir. Bana kalırsa günümüzdeki olaylar Marks'ı haklı çıkarmıştır. Özellikle Marks'ın sermaye birikimi teorisi günümüzde bütün açıklığı ile kanıtlanmış durumdadır bence. Sermayenin giderek büyümesi, kendisinden küçük sermayeyi yutması ve sermayenin politik bir güç haline gelerek egemenlik kurması Marks'ın günümüze ulaşan en önemli gözlemidir.

Sosyalist Yarın ● Son yıllarda Batı'da ortaya atılan bir iddia var. Buna göre, Batı'nın yani kapitalist sistemin teknoloji alanında sosyalist sisteme göre daha ileri olduğu söyleniyor ve sosyalist sistemin Batı Dünyasından teknoloji transfer etmesi bunun kanıtı olarak değerlendiriliyor. Sizin bu konudaki düşünceniz nedir ?

Kaldor ● Hem bu tür iddialar, hem de bu tür kanıtlar doğru değildir. Gerek kapitalist, gerekse sosyalist sistemin biri diğerine kesin olarak üstün değildir. Bu en azından teknoloji alanında böyledir. Benim gördüğüm, sosyalist sistem özellikle uzay teknolojisinde ve her türlü savaş teknolojisinde Batı'ya göre daha üstündür. Batı'nın da üstünlükleri olduğu su götürmez bir gerçektir. Ancak, sosyalist sistemin, diyelim ki, tekstil sanayiinde Batı'ya göre daha geride oluşu, sosyalist sistemin sistem olarak getirdiği koşulların bir sonucu olamaz. Böyle bir iddia tamamen yanlıştır. Eğer böyle olsaydı, o zaman sosyalist sistem bütün alanlarda kapitalist sistemden geride kalır ve politik, ekonomik, kültürel alanda rekabet edemezdi.

ANKARA ÜLKER BİSKÜ
UYANIŞA
KOMANDO – AKINCI İ

1976 Türkiyesinde sendikacılıkta yeni boyutlar kazandı. Bu boyutlardan birisi, sağdaki siyasal partilerin varolan sendikal örgütler içinde mücadele etmekten vazgeçmeleri. Şimdi sağdaki siyasal partiler, sendikal alanda tümüyle kendilerine bağlı, parti bürosu biçiminde çalışan örgütler oluşturuyorlar. DİSK ve TÜRK-İŞ dışında ilk olarak Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu (MİSK) kuruldu. Başlangıçta AP-MHP işbirliği MİSK'e egemendi. Sonraları bu işbirliği AP- MHP çekişmesine dönüştü. Şimdi bu konfederasyona tümüyle MHP egemen. MİSK, MHP'nin yan örgütü durumunda.

MİSK'i takiben üç yeni konfederasyon daha boy gösterdi. Bunlar sırasıyla Türk Ülke-İş, Türkiye-İş ve Hak-İş. Türk Ülke-İş'in başkanı, Ereğli Demir Çelik'ten müseccel bir MSP'li idi. Sonradan ne olduysa Atatürkçülükten, DİSK'le Türk-İş'in birleşmesi gereğinden söz eder oldu. Şimdilerde bu konfederasyon CGP'ye yakınlığı ile tanınıyor. Türkiye-İş ise daha çok AP'lilerin elinde.

Türk Ülke-İş'de işlerin ters gitmesiyle amacına ulaşamayan MSP, Hak-İş'de istediğini elde etti. Hak- İş bugün MSP'nin işçi bürosu niteliğinde.

1976 Türkiyesinde sendikacılığa eklenen ikinci yeni boyut ise, sendikal mücadelede kaba kuvvetin vazgeçilmez bir unsur haline gelmesi. Bu, aslında MC'nin toplumun her alanındaki mücadeleye kazandırdığı bir boyut. Üniversiteye silah sokan AP-MSP-MHP-CGP koalisyonu, sendikal rekabette de "silah"ı ve kaba kuvvet'i kendisi için "meşru" bir araç olarak görüyor. Sıkıştığı yerde kaba kuvvete başvuruyor. Bu uygulamayı yaparken de en çok MHP'nin "ülkücü" militanlarını kullanıyor. Ülkücü militanlar, "sol"un var olduğu yerlerde parti ayrımı gözetmeksizin sağ güçlerin yardımına koşuyorlar. Bunun en son örneği Ankara'da görüldü. Ülkücü militanlar, Disk'e bağlı Gıda-İş'e karşı, Hak-İş'e bağlı Hak-Gıda- İş'in yardımına koştular...

ANKARA "ÜLKER" BİSKÜVİ FABRİKASINDA İŞÇİLER UYANINCA...

Ankara'da Esenboğa yolu üzerinde bir bisküvi fabrikası var. Bu fabrika "Ülker" bisküvi fabrikası. Bu fabrikada çalışan ve çoğu kadın olan işçiler "sendika"yı ilk olarak bundan beş yıl önce Türk-İş'e bağlı Tek Gıda-İş le tanıdılar. Tek Gıda-İş'e büyük ümitlerle üye oldular. Ancak geçen zamanla birlikte bu sendikanın niteliğini anlamaya başladılar. Tek Gıda-İş dört yıl boyunca yaptığı toplu sözleşmelerle işçiye hiç bir şey kazandırmadı. Aksine sendikacılar daima patronun yanında yer aldılar. İşçilerin her haklı talebi, patrondan önce sendikayı karşısında buldu. Sonuçta işçilerin büyük kısmı Tek Gıda-İş üyeliğinden istifa ettiler. Bu gelişme patronu çok telaşlandırdı. Çünkü Tek Gıda-İş'in karşısında tek alternatif vardı ve bu alternatif en azından "sarı sendika" değildi. Bu alternatif DİSK'e bağlı Gıda-İş sendikası idi ve işçilerin bu sendikaya üye olmaları halinde işçiler üzerindeki sömürünün aynı ağırlıkta devam ettirilmesine olanak yoktu.

OYUN TEZGAHLANIYOR

Oyun hemen tezgâhlandı. O güne kadar fabrikanın personel müdürlüğü görevini patronun güvenilir adamı olarak sızıltısız yürüten Ünal Gök, aniden bu görevinden alınıp un ambarı nezaretçiliğine verildi. Ama Ünal Gök bu görevi kabul etmedi. Kabul etmeyince de istifa etmek zorunda kaldı.(!) Ancak istifa etmiş olmasına rağmen hergün fabrikaya geliyor, işçiler arasında patronun kötülüğünü anlata anlata bitiremiyor ve bütün bunlara patron sesini çıkartmıyordu. Sabık personel müdürünün fabrikaya geliş gidişlerinin bir keresinde, koltuğunun altında dosyalar taşıdığı görüldü. Aynı gün Ünal Gök, öğle tatilinde işçileri biraraya toplayıp onlara, haklarını savunacak yeni bir sendika kurulduğunu, kendisinin bu sendikanın genel başkanı olduğunu söyledi ve işçileri bu sendikaya davet etti. Üye kayıt işlemlerine de oracıkta başladı.

Eski personel müdürünün genel başkanı olduğu sendika, o sıralarda kurulduğu ilan edilen MSP'li Hak-İş Konfederasyonu'na bağlı olan Hak Gıda—İş'di. İşçilerin bir kısmı çaresizlikten bu sendikaya üye oldular. Ama kuşku içindeydiler. Çünkü Ünal Gök MSP'li olarak bilinirdi. Ülker patronu olan Sabri Ülker ise MSP'nin kurucularındandı. Bu işin altında bir iş olmalıydı mutlaka. Nitekim oyun kısa zamanda ortaya çıktı Sabri Ülker, yanında eski personel müdürü olduğu halde işçileri Hak Gıda-İş'e üye olmaya teşvik ediyor, direnenler üzerinde çeşitli baskılar uygulanıyor, tehdit ediliyordu.

FABRİKADA ATÖLYE DUVARLARINA YAZILAN YAZILAR

Aynı günlerde Ankara-Esenboğa yolundan ... ler, yol kenarındaki reklam levhalarının,karayolların... kilometre tabelalarının yeşil yazılarla donatıldığını ... yorlardı. Yazılardan bir kısmı şöyleydi:

- Yaşasın Hak Gıda-İş
-İşçinin Kurtuluşu Hak Gıda-İş'te
-Hak Gıda-İş'te Birleşelim

Ama asıl ilginç olan, aynı sloganların fabri... dış duvarlarına da yazılmış olmasıydı. Bu ilginçti, ç... bugüne kadar en "kabadayı" sendika bile işyerinin ... varlarına yazı yazmayı başaramamıştı. Ancak dışa... bakanların göremediği bir şey daha vardı. Bu sendi... kadar güçlü (!) idi ki, sloganlarını fabrika'nın dış ... larına yazmakla da kalmamış, fabrikanın içini de ... sloganlarıyla donatmıştı. Bisküvi fırınlarının oldu... tölyenin duvarına yazılan slogan ise gerçekten de... (!) . Atölyenin duvarına yeşil boya ile şu yazılmıştı.
-Patronların Korkusu Hak Gıda-İş.

Bu durum işçilerin kuşkularını iyice artırmıştı ... ha doğrusu artık oynanan oyunların bilincine varmı... dı.

ÜNİVERSİ...
SENDİKAL...
VE KAB...
MEŞ...

DİN SÖMÜRÜCÜLÜĞÜYLE SENDİKACILIK

Hak Gıda-İş'in patron desteği yanında bir diğe... lahı (!) daha vardı. Bu, din sömürücülüğü idi. Camiyi ... toplum hayatına egemen kılarak laik Türkiye Cumh... riyeti'nin temeline dinamıt koymayı amaçlayan zihni... sendikacılık alanında da bu çizgisini devam ettiriyo... Bunun somut göstergesi, Hak Gıda-İş'in Ankara Ülke... çilerine dağıttığı bildiri idi.

"Aziz ve Muhterem Kardeşlerimiz" biçimin... Erbakan hitabıyla başlayan bildiri de daha sonra ... ler yer alıyordu'

"Müslüman Türk İşçisinin dertleriyle ilgilenece... bilgisi ne de ilgisi bulunmayan mutlu ve putlu send... ağalarının şimdiye kadar yaptıkları kendi ceplerini ... midelerini şişirmek olmuştur.. Kuruluşunun 18 ... tamamlayan sendikamıza yurdumuzun her yerinde ... mutlu ve putlu sendika ağalarının zulmüne son verin, ... leri de sendikamız bünyesine alın diye teklifler gelme... ve bir çok işyerinde çoğunluğu almış durumdayız... ... zaferi bizlere bahşeden Allah'a (C.C.) hamd eder, ima... ve gayretli kardeşlerimize de gösterdikleri hayırlı bir... ve beraberlikten dolayı tebrik eder, bu kardeşliğin de... mını dileriz."

Hak Gıda-İş'in bildirisinde diğer sendikalarda ... tiriliyor, işverenleri işçilere düşman edenlerin bu send... kalar olduğu belirtiliyor ve işçinin en önemli sorunu... maddi değil manevi yoksulluk olduğu söyleniyordu. Bi... diri şu cümleyle son buluyordu:

"Allahın izniyle her zaman olduğu gibi "Hak Gıd... Batıl Zail Olacak."

…İ FABRİKASINDAKİ
… KARŞI
…BİRLİĞİ

MSP'Lİ HAK GIDA - İŞ'E MENSUP AKINCILAR KOMANDOLARIN YARDIMIYLA SOSYALİST PARTİ İSTANBUL İL YÖNETİM KURULU ÜYESİ VE DİSK GIDA - İŞ TEMSİLCİSİ YAŞAR AVCIYI KAÇIRDILAR'....

DİSK GIDA İŞ GİRİYOR...

Biraz geç olmakla beraber DİSK Gıda-İş te Anka-…Ülker işçilerini örgütleme çabasına girişti. Bu amaçla

…YE SİLAH SOKAN MC, …EKABETTE DE SİLAHI …KUVVETİ KENDİSİ İÇİN BİR ARAÇ GÖRÜYOR

…tiğimiz hafta başında İstanbul'daki DİSK Gıda-İş Ge-… Merkezinden bir grup sendika temsilcisi Ankara'ya …iler. Temsilciler 15 Aralık Çarşamba sabahı, Ülker'in …is otobüslerinin şehir içindeki son durağı olan ve Ül-… işçilerinin büyük çoğunluğunun oturduğu Hasköy'e …ler. Servis'in durağında kadınlı erkekli işçiler servisi …iyorlardı. DİSK Gıda-İş temsilcileri işçilerin arasına …iler, kendilerini tanıttılar ve daha önce hazırladıkları

TÜRKİYE
HAK GIDA-İŞ SENDİKASI

[illegible]

… Türk İşçisinin dertleriyle ilgilenecek ne bilgisi ne de … [illegible] …du ve putlu sendika ağalarının şimdiye kadar yap-… kendi ceplerini ve midelerini şişirmek olmuştur. Elle tutulur, … görülür sosyal bir hizmeti getirmeyen mutlu ve putlu yönetici-… zamanlarını ve kafalarını üyelerinin sosyal yönden gelişmesine ve …lmesine [illegible] zamanlarını meyhanede [illegible] …rde harcamakla, üyelerinin paralarıyle yaptıkları hovardalıklar ve … [illegible] kadar sebepler [illegible] GIDA-İŞ [illegible]

… Yıllardan beri bizlerin alınteri ve gayretlerimizi istismar eden … GIDA-İŞ ve bunun gibi düşünen diğer mevcut sendikaların kar-… HAK GIDA-İŞ Sendikamız kurulmuş Hak'kın ve haklının ya-… olduğundan kuruluşunun 5 nci saati içinde ÜLKER'de şimdiye … Türkiye'nin ve Dünyanın hiç bir yerinde görülmemiş şekilde … zafere ulaşmıştır. Kuruluşunun 18 inci gününü tamamlayan …dikamız yurdumuzun her yerinden «Mutlu ve putlu sendika ağala-… zulmüne son verin» bizleride sendikamız [illegible] … evlmekte ve bir çok iş yerlerinde çoğunluğu [illegible] … zaferi bizlere bahşeden Allah (C.C.) hamd eder imanlı ve gayretli …deşlerimizde gösterdikleri hayırlı birlik ve beraberlikten dolayı … eder, bu kardeşliğin devamını dileriz.

[illegible] … ve bağlı olduğu Konfederasyonların Türk işçisi üzerin-… oynadığı oyunlar işçiyi işverene, [illegible] …unları yapmıştır.

[illegible]

[illegible] Türk işçisi arasında mutlu ve putlu [illegible]

Sosyal Adalet yerine Sosyal Adaletsizlik meydana getirmek.

Kapitalist ve Mataryalist düzenin kölesi olan bu Sendika ve Konfederasyonlar Türkiye'de işsizliğin artmasını sağlayan bütün çarelere baş vurmuşlar fakat istihdamın artmasının temini için çare aramamışlar bulunan ve aranan çarelere köstek olmuşlardır.

Allah'ın izniyle her zaman olduğu gibi «Hak Galip, Batıl Zail olacak.»

[illegible]

TÜRKİYE GIDA SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI

[illegible] Telefon: 21 30 47

[illegible]

Ülkerli İşçi Arkadaşlar

Sarı ve patron sendikaların cehenneminde nasıl yakılacak istendiğinizi biliyorsunuz. Hele toplu sözleşme döneminin başladığı şu günlerde, sarı sendikaların zorbalıkları ve sahtekarlıkları dayanılmaz bir durum almıştır.

[illegible]

… dini duygularını istismar etme temeli üzerinde kurulmuştur. Sarı sendikalar ihanetine bu kez din istismarcılığı eklenmiştir.

Bu sendikanın kimden yana olduğunu mutlaka biliyorsunuz. Biz bir kere daha tekrarlayalım: İşverenden yana. Neden mi?

[illegible]

Ama bir kez daha, dün İstanbul Ülker'de olduğu gibi, bu kez de burada çıkarcı ve patron uşağı bu sahtekarlara gereken ders verilecektir. Bu dersi sizin nasırlı elleriniz ve işçi yüreğiniz verecektir.

…ileri dağıtmaya başladılar. DİSK Gıda-İş'in bildirisi … Gıda-İş'inkilerden hayli farklıydı ve oynanan oyunu …n açıklığıyla anlatıyordu.

"Ülkerli İşçi Arkadaşlar" diye başlayan bildiri, …ekleri şu cümlelerle açıklıyordu:

"Daha önce binbir dalavere ile toplu sözleşme im-…yan sarı Tek Gıda-İş sendikasının kirli çamaşırları he-…izin gözleri önünde ortaya dökülmüştür. Bunun için-…ki, zorba Akıncıları da yedeğine alan Ülker patronu … oyunlar tezgahlamak zorunda kalmıştır. Kısacası …on, At değiştirmek istemektedir. Şimdi bir kısmı-…n zorla üye yapıldığı sarı Hak Gıda-İş Sendikası işçi …deşlerimizin dini duygularını istismar etme temeli ü-…e kurulmuştur. Sarı sendikalar ihanetine bu kez din …marcılığı eklenmiştir.

Bu sendikanın kimden yana olduğunu mutlaka biliyorsunuz. Biz bir kere daha tekrarlayalım: İşverenden Yanadır. Neden mi?

Çünkü bunlar yüzyıllarca önce mızraklarının ucuna Kuran-ı Kerim sahifelerini takan ve müslümünlara saldıran din düşmanlarını hatırlatıyorlar. Gerçektende bunlar işçi sınıfının birliğini bozmak için patronların ellerine tutuşturdukları mızraklara taktıkları müslümanlığı kullanıyorlar... Ama bir kez daha, dün İstanbul Ülker de olduğu gibi, bu kez de burada çıkarcı ve patron uşağı bu sahtekârlara gereken ders verilecektir... Bu dersi sizin nasırlı elleriniz ve işçi yüreğiniz verecektir....

Bildirileri okuyan Ülkerli işçilerle Gıda-İş temsilcileri arasında hemen bir yakınlaşma oldu. İşçiler dileklerini ve içinde bulundukları durumu temsilcilere anlattılar. Ve bildirilerden tomar tomar alıp fabrikada dağıtmak üzere ceplerine, koyunlarına doldurdular....

KOMANDOLAR AKINCILARIN YANINDA

Tam bu sırada Ülker'in servis otobüsleri yolun başından göründüler. Ancak durakta sadece bir tanesi durdu. Bu duran otobüsün özelliği, içinde sadece Hak Gıda-İş'in az sayıdaki üyelerinin bulnmasıydı. Aynı anda 01 ER 377 plakalı bir Murat taksi de acı acı fren yaparak otobüsün yanında durdu. Taksiden Hak Gıda—İş genel başkanı ve başı kalpaklı bir takım adamlar indi. Hızla işçilerin ve Gıda-İş temsilcilerinin üzerine yürüdüler. Gelenler işçilerin ellerindeki bildirileri zorla almaya çalışırlarken, öte yandan da Gıda-İş temsilcilerini göstererek; "Bunlar Komünist, laflarına inanmayın, hepsi gâvur ve Türklük düşmanı bunların" gibi sözler sarfediyorlardı.

Bu sözlere Gıda-İş temsilcileri müdahale ettiler ve taksiden inenleri ikaz ettiler. Bunun üzerine taksiden inenler, otobüsteki militanların da yardımıyla Gıda-İş temsilcilerinin üzerine saldırdılar. Saldıranların bir kısmı, "vurun gâvurlara" diye bağırırken, bir diğer kısmı da "Türklük düşmanlarına vurun" diyorlardı. Ortada görünen şey, açık bir komando- akıncı dayanışmasıydı.

Çatışma etraftan da yapılan müdahalelerle önlendi. ve otobüsle, 01 ER 377 plakalı taksi Ülker fabrikasına doğru hızla Hasköyden uzaklaştılar. Olay bitmiş görünüyordu. Ama aslında yeni başlıyordu. Çünkü uzaklaşan otobüsün içinde, otobüse zorla bindirilmiş olan DİSK Gıda-İş temsilcisi ve Sosyalist Parti İstanbul İl Yönetim Kurulu üyesi Yaşar Avcı da vardı....

YAŞAR AVCI DÖVÜLÜYOR VE....

Yaşar Avcı'nın içinde bulunduğu servis otobüsü fabrika kapısında durduruldu. İşçiler otobüsten birer birer indiler. İçerde sadece Yaşar Avcı ve dört beş komando- akıncı kaldı. İşçiler otobüsten iyice uzaklaşınca otobüse fabrikanın beli tabancalı bekçisi girdi.Elleri komando-akıncılarca tutulan Yaşar Avcı'nın yanına geldi ve belindeki tabancayı çıkararak Yaşar Avcı'nın cebine soktu. Daha sonra Yaşar Avcı sürüklenerek fabrikanın içine sokuldu. Burada ağzından, burnundan kan gelinceye kadar dövüldü. Olaya tesadüfen şahit olan ve o sırada mal almak için orada bulunan kamyon şoförü İbrahim, onlara müdahale etmek istedi. Ancak o da dayaktan nasibini aldı.

Daha sonra Yaşar Avcı bitkin vaziyette fabrikanın bulunduğu bölgeden sorumlu olan "Çubuk" jandarmasına teslim edildi.

OYUN İÇİNDE OYUN

"Çubuk" jandarma komutanının kimliği oyunun içinde ikinci bir oyun olduğunu ortaya çıkardı. Çubuk jandarma komutanı geçen yıl ODTÜ'de görev yapan ve devrimci öğrencilere kan kusturan kişiydi. Zaten Çubuk ta da namı dillere destan olmuştu.

Bu kişi Çubuk mahkemesince Yaşar'ın ilk sorgusu yapılırken de yanında bulundu. Ve Yaşar Avcı, Çubuk polisinin tutuklanmasını gerektiren yeterlikte delil yoktur biçimindeki görüşüne rağmen, mahkeme tarafından tutuklanarak Çubuk cezaevine konuldu. Tutuklama kararının gerekçesi; "İşçiler arasında bozgunculuk yapmak ve ruhsatsız silah taşımaktı."

Olay Hasköy'de olsa, Ankara emniyetine intikal ettirilecekti. Bu durumda sonuç kesin olamazdı. Oysa "Çubuk" jandarma komutanının tavrı belliydi. Dolayısıyla olayın Çubuk ilçe sınırları içinde olması gerekiyordu. Yaşar Avcı'nın fabrikaya kaçırılması'nın altında yatan esas neden buydu....

İŞVERENİN İTİRAFI

Yaşar Avcı'nın kaçırıldığını anlayan arkadaşları, otobüsü ve Adana plakalı taksiyi Ülker fabrikasına kadar izlediler. Ancak fabrikaya giremediler. Geri dönerek Gıda-İş Ankara temsilciliğine geldiler. Buradan fabrikaya telefon edildi. İşveren Sabri Ülker ilkönce olaydan haberi olmadığını söyledi. Fakat sendika yöneticisinin sert konuşması karşısında şu itirafta bulundu:

- "Yaşar'ı aldılar. Cebine tabanca yerleştirip Çubuk jandarmasına teslim ettiler. Yaşar'a acıdım. İyi çocuktu."

***

Şimdi Sosyalist Parti İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi ve DİSK Gıda -İş temsilcisi Yaşar Avcı Çubuk cezaevinde yatıyor. Arkadaşları ise var güçleri ile Ülker'de yetkiyi alabilmek ve burada çalışanları sarı sendika baskısından kurtarabilmek için çalışıyorlar...

DÜNYADA YARIN

TAYLAND THAMMASAT ÜNİVERSİTESİNDE KAN BANYOSU

«HEPİMİZİ ÖLDÜRMEK İSTEDİLER»

"Kanlı bir cehennemdi. Onları durduracak hiç bir şey yapamıyorduk. Orada bulunan bizleri, hepimizi, öldürmek istediler"

6 Ekim sabahı Bankok'taki Thammasat Üniversitesi kampusunda kanlı polis- öğrenci çatışmasının görgü tanıklarından birinin yorumu idi bu. 100 kadar öğrenci öldürülmüş ve birçoğu da ciddi bir şekilde yaralanmıştı. Pek çok raportör ve (muhbir) ve görgü tanığının Tayland Dayanışma Merkezinde toplanan ifadelerine göre olaylı günün özeti şöyle idi;

Sabah 1.00 suları: Genel polis yönetmeni tüm diğer polis yetkilileri ile birlikte bir saat kadar süren bir toplantı yaptı. Daha sonra hepsi THAMMASAT Üniversite kampusuna gittiler. Kampusta 4.000 kadar öğrenci diktatör Thanom Kittikachorn'un yönetime dönmesini protesto etmek amacı ile gösterilerde bulunuyordu. Gösteri Tayland Ulusal Öğrenci Birliği tarafından düzenlenmişti.

Bu arada sağ kanat bir radyo istasyonu -Armour Radyosu- polisi, gösterileri dağıtmaya davet etti. Bir başka çağrı ile de tüm sağ güçleri ve diğer "vatansever elemanları" karşı gösterilerde bulunmak üzere sabah saat 9 da parlamento binası önünde toplanmaya davet etti.

Polis elektrik,telefon ve su depolarının yönetim yerlerinde mevzilendi. Bu arada özel polis birlikleri de Üniversite kampusuna girme emri aldılar. Aynı anda donanma polisi Üniversite'nin arkasındaki nehirde mevzilendi. Özel paraşütlü polis birlikleri helikopterlerle kampus üzerinde hazır bekletildi.

Saat sabah 4.00 sularında Üniversiteye ateş açıldı. Daha sonra polis M-79 Roket atarlarını ateşledi. Kampusun önünde büyük bir patlama oldu. 16 kişi, 8 i ağır olmak üzere, yaralandı. Bir kişi de öldi.

"Vatansever elemanlar" polis ve yandaşları kampusa girmeyi denediler. 4 Ekim'den beri kampusta bulunan 4000 kadar öğrenci binalar arasında dağılmaya başladı. Özellikle M-16 ve AK-33' lerin açtığı ateş öğrencileri paniğe sürükledi. Ulusal öğrenci birliği güvenlik muhafızları açılan ateşin fazlaca zarar vermesini önlemek için barikatlar kurdular.

Bu arada sağ güçler ellerine geçirdikleri bir otobüsle kapıyı zorlamaya başladılar. Bir kısım polis ve askeri birlikler üniversiteyi çevreleyen duvarları aşmayı başardılar. Aynı anda sağ kanat Armour Radyosu öğrencilerin açtığı ateş sonucu pek çok polisin yaralandığı haberini veriyordi. Bu arada kampus içerisindeki öğrenciler salnızca sağ sivil güçlerle çarpıştıklarını sanıyorlardı. Pek çoğunin polis ve askeri birliklerden haberi yoktu. Nitekim kampus dışına çıkmaya uğraşan öğrenciler tüm çıkışların polis ve askeri birliklerce tutulmuş olduğunu gördüler. Sabah saaat 6 sularında öğrenci birliği liderleri başbakanlık sekreterini arayarak Başbakan Seni Pramoj'la tartışmak istediklerini belirttiler. Ancak sekreter kendi haber kaynaklarına göre polise öğrencilerin ateş açtığını ve yaralananların polis olduğunu öğrencilere bildirdi. Yine de öğrencilerin başbakanla görüşmesini sağlayabileceğini söyledi.

Bu arada ölü sayısı 4'e yükseldi. Öğrenciler kaçabilmek için kampusun arkasındaki nehir yolunu denemeye çalıştılarsa da bu çaba sadece yaralı sayısını artırdı. Yaralıların hastahaneye taşınması ise polisin karşı çıkması yüzünden mümkün olmadı. Ateş devam ederken öğrenci liderleri ateşkes ve teslim olmayı önerdiler. Ancak polis hiç bir yanıt vermedi.

Roket ateşi ile üç öğrencinin daha öldürülmesi üzerine ateş kes çağrısı yinelendi. Ancak yanıt olarak polisin açtığı ateş şiddetlendi.

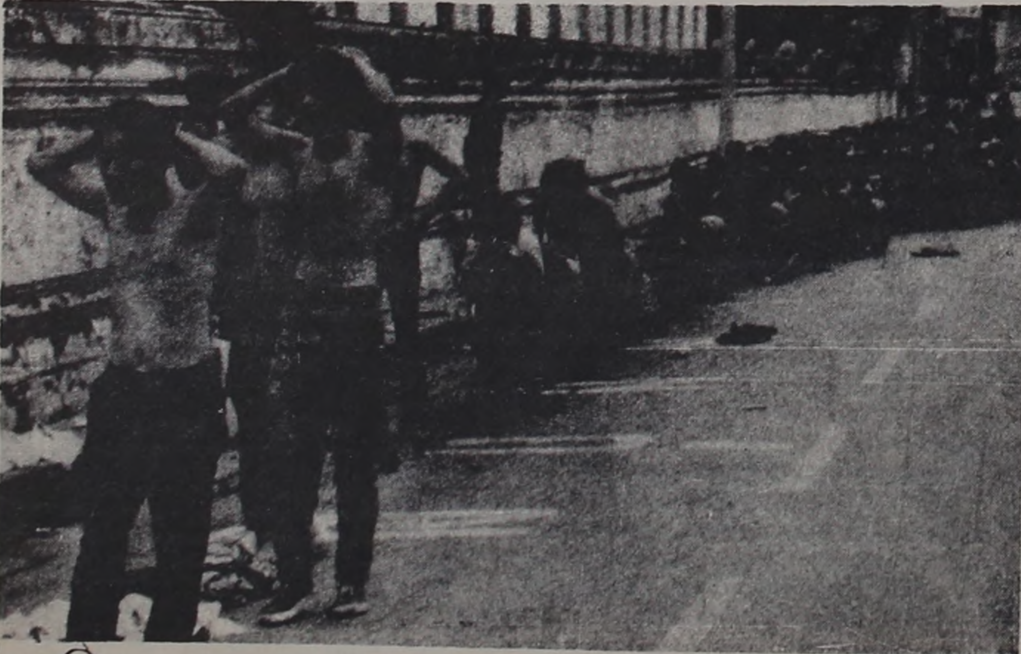
Öğrenci liderleri başbakanlık sekreterini yeniden aradılar. Saat 7'den önce iki polis kampusa gelerek 6 öğrenci liderini başbakanın evine götürdü. Öğrenci liderleri başbakanın evinde tutuklandılar. Başbakan basına öğrenci liderlerinin polise kendiliğinden teslim olduklarım bildirdi. Daha sonra Ulusal Öğrenci Birliği sekreteri başbakanın demecini bir basın konferansı ile yalanladı. Sekreter yaptığı açıklamada aldatıldıklarını ve başbakanın evine görüşmek için gittiklerinde tutuklandıklarını anlattı. Bu arada kampusta ölü sayısı çoğalıyor ve yaralıların dışarı çıkarılmasına izin verilmiyordu. Öğrenci liderlerinden biri teslim çağrısı yaparken açılan ateşle vuruldu. Nehirden kaçmaya çalışan öğrencilere teslim olurlarsa tutuklanmıyacakları söylendi. Ancak hepsi tutuklandı. Gömlekleri çıkarıldı ve saldırgan sivil sağ güçlere teslim edildi.

Bu sırada özel paraşüt polis birlikleri kampusa atlamaya başladılar. Kapıdan kaçmaya çalışan bir öğrenci dövülerek öldürüldü ve kapıya asılarak teşhir edildi. Gördüklerinden şoke olan bir kadın "Niçin birbirimizi öldürüyoruz" diye soruyordu . Ancak "vatansever elemanlar" dan biri kadını parmağıyla göstererek "ölmek mi istiyorsun yoksa Viyetnamlı mısın, Sosyal şeytan "diye bağırdı.

Bu arada "vatansever elemanlar" biri canlı olan 4 öğrencinin vücutlarına benzin dökerek yaktılar. Bir kız öğrenciyi polis copla tecavüz ederek öldürdü. Bir öğrenci canlı canlı asılırken diğeri dövüldü ve yakıldı. Kampusta sağ kalan diğer öğrenciler futbol sahasına götürüldü ve yere yatırıldılar. Üzerlerinden giysiler çıkartıldı ve otobüslerle hapishaneye gönderildiler. Yolda otobüse muhafız olarak alınan"vatansever elemanlar" öğrencileri tartaklamaya devam ettiler.

Başbakan basına verdiği demeçte polise kampusu almasını, ancak şiddet kullanmamasını söylediğini açıkladı. Öğleden sonra 3'te yağmur başladığında Üniversite kan banyosu görünümünde idi.

O akşam silahlı kuvvetlerin "Ulusal Reformcu Güçler" olarak yönetime el koyduğu açıklandı. Sıkıyönetim ilan edildi ve Bankok'un üç senelik parlamenter sistem denemesi sona erdi. Yeni rejimin açıklamasına göre o gün 41 kişi ölü yüzlerce yaralı olduğu söylendi. Ancak Çin kaynakları ölü sayısının yüzün üzerinde olduğunu açıkladı.

Avrupa solundaki son gelişmeler

1978 MAYISINDA YAPILACAK OLAN AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİ AVRUPA'DAKİ SİYASİ PARTİLERİ BÜYÜK ZORLUKLARLA KARŞI KARŞIYA BIRAKIYOR. AVRUPA ÇAPINDA BİR EYLEME GİRİŞMEK EN ÇOK SOSYALİSTLER İÇİN SORUN OLDU.

1978 Mayıs'ında Avrupa Parlamentosu seçimleri yapılacak. Bu olay, Avrupa'daki bütün siyasal partileri büyük sorunlarla karşı karşıya getiriyor. Genel oy ilkesine dayanacak olan seçimlerde benzer siyasal eğilimlerdeki partiler ortak programlarla seçimlere girecekler.

1978 seçimleri AET'yi oluşturan 9'ların partilerini işbirliğine zorlayan bir nitelikte. Hitap edilecek kitle yaklaşık 260 milyon kişi. Bu kadar geniş bir kitlenin, değişik çıkarları ve tarihsel gelişimleri olan bir kitlenin, özlemlerine cevap verebilmek pek öyle kolay bir iş olmasa gerek. Ulusal eğilimler başkalıklarını, kendilerine özgü stratejilerini törpülemek zorundalar. Böylesi bir deney ilk kez yaşanıyor. Heyecan verici olduğu kadar da, uluslararası düzeyde düşünmeye alışmamış partileri bunaltacak bir deney bu.

Şu anda, Avrupa Parlamentosunda-ki bu parlamento seçimle değil atamayla oluşmaktadır- Başlıca üç grup var. Hristiyan demokratlar, liberaller ve sosyalistler. Avrupa çapında bir eyleme girişmek en çok sosyalist grup içinde sorun yaratacak.

ÖNEMLİ SORULAR

Alman sosyal demokratları Fransız sosyalistleriyle belirli bir diyalog içindeler. Ancak, Fransız sosyalistleri "Ortak Program" çerçevesinde Fransiz komünistlerine karşı sorumlular; aynı komünistlerse Almanları "sosyal hainler çetesi" olarak değerlendiriyor.

İtalyan komünistleri, tıpkı Belçikalı ve Lüksemburglu komünistler gibi Avrupa Parlamento'sunun genel oyla seçilmesinden yanalar. Buna karşın Fransız komünistleri kesinkes aynı düşünceyi paylaşmamaktalar.

İngiliz İşçi Partisi'ne gelince, bu parti son kongresinde İngiltere'nin Avrupa Parlamentosu seçimlerine girmemesi yolunda karar aldı, hem de ezici bir çoğunlukla. Fakat bu karar İşçi Partisi hükümetini bağlamışa benzemiyor. Hükümet, ülkesinin seçimlere girmesinde yarar olduğunu ilan etmekte bir mahzur görmedi.

İş bu kadarla kalsaydı iyiydi. Kuzey Avrupa'da beklenmedik bir takım gelişmelere tanık olduk. İsveç sosyal demokratları otuz yıllık iktidar koltuklarını boşaltmak zorunda kaldılar; Helmut Schmidt ülkesindeki son seçimlerde paçasını hıristiyan demokratlardan kıl payı kurtardı, o da hür demokratların desteğiyle. Beri yandan, yapılan son kamuoyu yoklamaları İngiltere'de İşçi Partisi'nin sürekli prestij kaybettiğini söylemekte. Şimdi bütün bunlar karşımıza önemli bir soru getiriyor. Avrupa siyasal açıdan Kuzey ve Güney olarak ikiye mi bölünecek ? Kuzey sağa kayarken, Güney'de sol eğilimler mi hakim olacak?

ANLAŞMA ÇABALARI

Sosyalist ve sosyal demokrat partiler asgari müştereklerde anlaşma çabası içindeler. Ortak bir programla seçmenlerin karşısına çıkmak özlemindeler. Bunun, önemsiz de gözükse ilginç bir örneği AET Sosyalist Partiler Birliği'nin bir önerisi. Birlik, bir ortak amblem tavsiye ediyor. Bu, Fransız Sosyalist Partisi'nin "Gül ve yumruk" amblemi olacak.

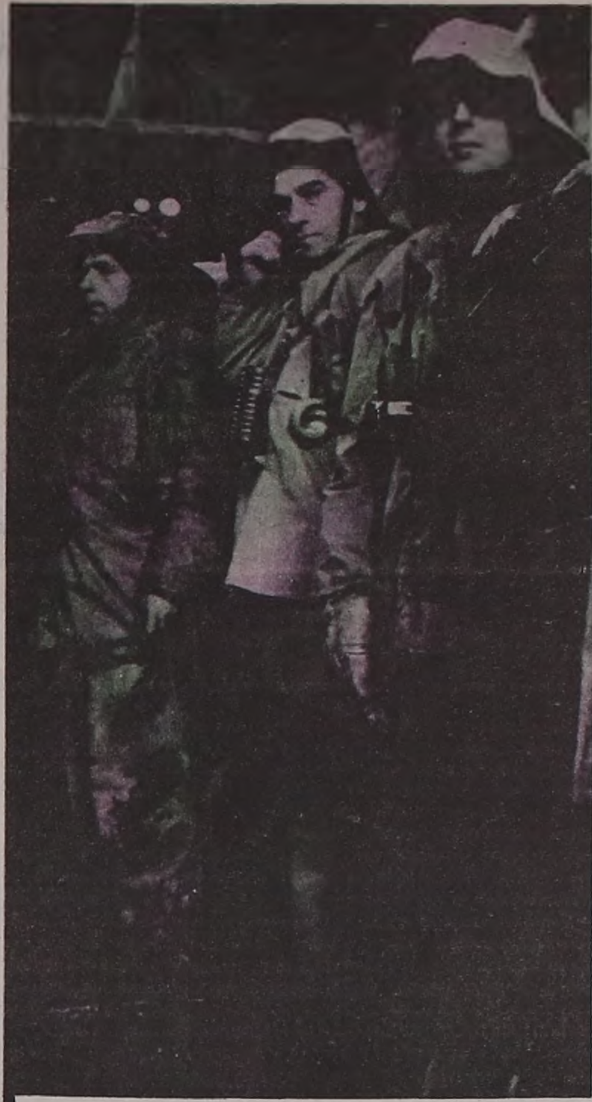
Bütün bunlar iyi, hoş. Ama bir türlü üzerinde anlaşmaya varılamayan konular da eksik değil. Devletleştirmeler konusu bunlardan biri. Fransız sosyalistleri ile komünistlerinin Ortak Program'ında "sol iktidara gelir gelmez tüm bankalar ve dokuz önemli endüstri grubu devletleştirilecektir." Diyen bir madde var. Yalnızca bu madde, diğer sosyal demokrat partilerin tüylerini diken etmeye yetiyor.

Planlama konusu bir başka fırtına bölgesi. Sosyalistlerle sosyal demokratlar bir anlaşmaya varmak istiyorlarsa oturup, bu konuda uzun, uzun düşünmek zorundalar. Alman sosyal demokratları ekonominin "hür ve ahenk içinde" işleyişiyle pek bağdaşmayan planlama fikrinden hiçmi hiç hazetmiyorlar.

ORTAK NOKTALAR

Gene de, bütün bu meselelerin üstesinden kısmen de gelinse, tarihsel önemi olan bir çizgiye varılacak. Sosyalistlerle sosyal demokratların iyi, kötü hemfikir oldukları noktalar yok değil. Bir yandan çevre kirlenmesi, öte yandan artan makinalaşma sonucu büyüyen işsizlik kapitalizmin kötü işleyişinin birer kanıtı, her iki görüş açısından. Uluslararası para sistemi çatırdamakta. Amerikan pasaportlu tekeller örümcek ağı örneği ortalığı kaplamış. Partilerin, bu sorunların çözümü konusunda anlaşmaya varmalarını beklemek çok yanlış bir tutum olmaz. Çözüm konusunda anlaşmaya varmakla, çözüm uygulamalarına gitmenin aynı şey olmadığı da ortada. Asgari müştereklerde anlaşmak sol partilerin önündeki ilk adım. Ama onlardan, müşterek uygulamalara gidiş beklemek, bu aşamada safdillik olur.

Görüldüğü gibi, manzara Avrupa solu açısından pek iç açıcı değil. Önümüzdeki günler son derece önemli gelişmelere sahne olacağa benzer.

POLONYA'DA OLAYLAR DEVAM EDİYOR

Geçtiğimiz Haziran'da, hükümetin yiyecek maddelerine yaptığı zammı protesto amacıyla işçiler kitle halinde grevlere gitmişlerdi. Bunun sonucunda olaylar çıkmış, büyük sayıda işçi işlerinden atılmışlardı.

En son olarak, bu olayların ardından işsiz kalanların ailelerine yardım etmeyi amaçlayan bir komite kuruldu. Hükümet, bu komiteyi illegal olmakla suçluyor. Buna karşın, komite mensupları kendilerinin, izin almak için resmi makamlara başvurduklarını, iznin yasal hakları olduğu halde verilmediğini belirtiyorlar. Komite çalışmalarına açıkça devam ediyor. Resmi sendikalar ve diğer örgütler görevlerini yerine getirmeye başlayınca, yani işçilere yardım elini uzatıncaya kadar da, çalışmalarına devam etme niyetinde. Resmi baskıya rağmen halktan oldukça büyük bir miktar (18000) dolar yardım topladı. Ancak hükümet bu paraların yardım amacıyla kullanılmadığı inancında. Nitekim komitenin üç üyesi tutuklandı. Tutuklanan üyelerden Miroslav Chojewski Atom Araştırmaları Enstitüsünde uzman; diğer üye Antoni Macierewicz ise Varşova Üniversitesinde tarih profesörü. Bunlar olup biterken grevci işçiler üzerindeki baskı devam ediyor. Örneğin, Haziran'da önce Varşova dolaylarındaki Ursus fabrikasında 5000 işçi vardı. Şimdilerde ise aynı fabrika yüzlerce işçi az mevcutla çalışıyor. İşten atılan bu yüzlerce işçinin 21'i cinayet mahkemelerinde yargılanıyorlar. 77 işçinin davası son buldu. 44'ü 2 yıldan fazla olmak üzere hüküm giydiler. 11 işçinin ölümüne yol açan Haziran olaylarının etkilerinin daha bir süre devam edeceği beklenmekte.

ÇAĞDIŞI MC'nin EKONOMİK ve SOSYAL PROGRAM SOYTARILIĞI

MC, DPT TARAFINDAN SUNULAN 1977 EKONOMİK VE SOSYAL PROGRAM TASLAĞINI TÜMÜYLE DEĞİŞTİRDİ.SONUNDA ORTAYA ORTA OYUNUNDAN FARKSIZ. ÇELİŞKİLERLE DOLU BİR METİN ÇIKTI

"Manevi kültürel kalkınmada şuurlaşmamış milletlerin maddi kalkınmalarını gereği gibi sağlamaları mümkün değildir. Maddi kalkınmalarını sağlamış olsalar ve objektif ilmi bilgilere bir ölçüde sahip bulunsalar bile, milli kültür şuurundan gelen maneviyat kudret ve zenginliğine sahip olmaları beklenemez. Bu anlayışla, iktisadi kalkınmadan sosyal ve kültürel kalkınmaya geçişte milletimizin büyüklüğüne, mazisine, üstün hasletlerine ve onun ebediliğine inanmayı esas almak gerekir."

***

Bu satırlar ne MSP'nin yayın organı ne de bir MHP yanlısı gazete'de yer aldı. Resmi Gazete'de hem de 1977 yılı Ekonomik programının içinde yer alan bu satırların programa konması sırasında "çağdaş kültür" konusunda DPT'nin program önerisinde yer alan satırlar da programdan çıkarıldı. DPT'nin program önerisinde kültür konusunda yer alan şu satırlar her nedense MC'nin programının dışında tutuldu:

"Kültür faaliyetlerinin çağdaş gelişmelere uygun olarak yeniden örgütlenmesi konusundaki çeşitli girişimler sürekliliğini koruyamamış, bu alanda yerleşmiş uygulamalar ve kalıpların dışına çıkılamamış, bunun sonucu merkezi ve yerel düzeyde gereksinmelere uygun bir örgütleşme gerçekleştirilememiştir."

MC, bu ölçülerden bir ilericiliğin dahi karşısına çıktı. Programın ekonomik bölümlerinden tüm "devletleştirme", "millileştirme kavramları çıkarılırken, sosyal planlama bölümünde de en fazla katledilen satırlar kültür başlığı altında idi. MHP yayın organlarının dili ile şu satırlar da Yıllık Ekonomik Programın içinde Resmi Gazete'de yayımlandı:

"Milli kültürümüzün geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi çalışmalarında en önemli unsur, onun temel kaynaklarının ortaya konması, ehemmiyetli unsurların tesbit edilmesi ve esaslı bir programın bağlanabilmesidir. Bunun için çok sayıda envanter ve araştırma çalışmalarına ihtiyaç vardır."

***

Planlama Teşkilatı uzmanlarının sosyal adalet konusunda programa yazdıkları da, Yüksek Planlama Kurulu'na katılan siyasi nitelikteki kişiler tarafından, fazla 'sivri' bulundu. Bunlar arasında yer alan şu paragraf da programdan çıkarıldı:

"Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının son dilimi olan 1977 yılında, Planda öngörülen Refahın topluma yaygınlaştırılması, sosyal adalet ve gelir dağılımının en etkin aracı olan Sosyal Güvenliğin daha geniş gruplara sağlanması çalışmaları sürdürülmekle birlikte Türkiye'de Sosyal Güvenlik politikasının etkili biçimde uygulanmasını sınırlayan yapısal engeller bulunmaktadır."

"Yapısal engeller" sözü herhalde "sol" görüşler olarak nitelenmişti ki, program dışı kaldı. Programa konması DPT uzmanları tarafından uygun görülen bazı paragraflar Resmi Gazete'de yayımlanan metinden çıkarılırken, Yüksek Planlama Kurulu, Planlama yetkililerinin fikrini dahi almadan "Kırklareli" ilinin adını program kararının uygun bir yerine monte ettiler. Bu yer öylesine uygundu ki, artık Kırklareli'ne yapılacak yatırımlar Hakkkari'ye yapılan yatırımlar gibi gümrük vergilerinden muaf olacak, yatırımı teşvik konusunda getirilen her türlü teşvikten yararlanacaktı.

Kırklarelinde yaşayanları sevindirmesi gereken bu girişimin nedeni bu ilde yenilenen mahalli seçimi AP' nin kaybetmesiydi. Demirel'in kadim dostu, Başbakanlık müsteşarı Ekrem Ceyhun, DPT Kalkınmada Öncelikli Yöreler Dairesi uzmanlarının katılmadığı bir toplantıda, geç saaatlerde, bu eklemeyi yaptı.Amaç, Kırklareli'ne AP'nin nasıl yardım yapabileceğinin gösterilmesiydi. Kalkınmada öncelikli illerin yıllardır değiştirilmeyen ve bir araştırma sonunda oluşturulmuş listesi, böylece ve 1977 seçimlerinin yüzü suyu hürmetine genişletildi.

***

MC'nin ekonomik programdaki "değişiklikleri" yalnız öze ilişkin değildi. Dil yönünden fazlasıyla hassas görünen MC'li bakanlar, bu konuda da değişiklik yapmaya kalktılar. Enerji başlığı altında 500. paragrafta yer alan "birincil enerji" deyimine bir karşılık uydurulması için bir hayli uğraşıldı. Sonunda "başta gelen enerji" kavramında karar kılındı. Dil konusunda bu kadar hassas olanlar tabloların başlığındaki "birincil enerji" kavramını düzeltmeyi unutunca metinle tablolar arasında dil farkı ortaya çıktı.

MSP'nin programa yeni ekler yapılması için süren baskılarından kurtulmak isteyen hükümetin AP kanadı aceleyle programı Resmi Gazetede yayınlatırken, telaşın doğurduğu hatalar da program metni içinde kaldı.

1977 yılı hedefleri saptanırken iki tablo kullanıldı. Bunlardan biri 1976 yılındaki fiyatlarla bir diğeri de 1977'de beklenen fiyat artışları dikkate alınarak düzenlendi. İki tablo ardı ardına yayımlandı. 38 numaralı ve sabit fiyatlarla hesaplanan tabloda 1976 yılında 108 milyar liraya kamu yatırımının gerçekleştirileceği belirtildi. Bu, bir önceki yıla göre yatırımların yüzde 41,1 oranında artması anlamına geliyordu. 1977 yılı fiyatlarına göre düzenlenen 42 numaralı tabloda ise, kamu yatırımları 132 milyar lira ve artış oranı yüzde 72.9 olarak gösterildi. Değerler karşılaştırıldığında ortaya iki olasılık çıkıyordu. Ya sabit fiyatlarla düzenlenen tablo MSP.nin istediği ödeneklerin koparılmasından önce hazırlanmış, ödenekler MSP'nin istediği biçimde düzenlendikten sonra bu tablo değiştirilmemişti, ya da 1977 yılında yüzde otuzbir dolaylarında fiyat artışı öngörülüyordu.

İki tabloda yer alan diğer değerler karşılaştırıldığı zaman, fiyat artışlarının bu farklılığa yol açmadığı, ödeneklerin değiştirilmesinin bu tür bir değişimi de gerekli kıldığı anlaşıldı. Çünkü, tüm kamu harcamaları için fiyat yükselmesi tahmini yüzde 20, tüketimler için ise yüzde 11 dolaylarında kalıyordu. Gerçekte de fiyat artışları yüzde 10-12 arasında programlanmış, plan hesaplamaları da bu değer üzerine yapılmıştı. Ancak son anda yatırım ödeneklerinin beklenmeyen bir biçimde arttırılması, iki tablo arasında açık bir tutarsızlık ortaya çıkardı. MSP'nin ödenekler açısından talebinin yalnız yatırımlarda olması ve programın yatırımlar açısından son anda değiştirilmesi bu olasılığı kuvvetlendiriyordu.

***

Planlama Örgütü tarafından hazırlanan programda yapılan değişikliklerden önemli biri de Madencilik bölümünde yer aldı. Yüksek Planlama Kurulu, madenlerin millileştirilmesine olanak sağlayacak olan "Gerektiğinde tüm madencilik işletmelerinde kamu müdahalesi ve girişimciliğine olanak tanınacaktır." sözü programdan bir anda çıkarıldı. Programın Resmi Gazete'de çıkmasından kısa bir süre sonra Sanayi Bakanlığı Müsteşarı MSP'li Yahya Oğuz, Ereğli Demir Çelik'te yabancı ortağın elindeki hisselerin Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası tarafından alınmasının bir "millileştirme" olduğunu açıklayacaktı. Oysa, bu girişimin "millileştirme" ile uzaktan yakından ilgisi yoktu.Çünkü yabancı ortak, Türkiye'deki işlemlere zaman ayıramıyordu ve Ereğli Demir Çeliğin sürekli genişleme faaliyetleri içinde bulunması, yabancı ortağı kârlı olmayan bir biçimde meşgul ediyordu ve çok öncelerden, elindeki hisseyi Türk hükümetine devir etme görüşünü belirtmişti. Ancak programa "millileştirmeyi" koydurmayanlar açıklarını böyle kapatma çabasındaydı.

***

Programın farklı "müellifler tarafından kaleme alınması" her sayfasında farklı görüşleri savunur duruma gelmesine de yol açtı. Nitekim, 37. paragrafta, " 1975 yılında GSMH'nın yüzde 82,2 si kadar olan toplam tüketimin, 1976 yılında GSMH'nın yüzde 80,3 ünü kapsayacağı anlaşılmaktadır." denerek türetim eğiliminin düştüğü savunulurken, 120. Paragrafta şu görüş savunuldu :

"1976'nın on aylık döneminde tüm mevduat türlarinin artış hızı yavaşlamıştır. Özellikle tasarruf mevduatının, tasarruf mevduatı içinde de vadesiz tasarruf mevduatınının gelişmesindeki yavaşlama dikkat çekicidir. Gelişme hızının yavaşlamasında diğer sebepler yanında tüketimin giderek çekicilik kazanması etkili görülmektedir." Bir yandan tüketim artarken, bir yandan Gayrısafi Milli Hasıla İçindeki payının hızla düşmesi herhalde ekonomik gerçeklerle açıklanacak bir olgu değildir.

Ancak MC'nin ekonomik gerçeklere ters olan açıklamaları, görüşleri programın içine sığmamaktadır. Nitekim, "döviz rezervlerinde düşme yoktur" diyen bir Maliye Bakanı'nın bakanlığı, hazırladığı Yıllık Ekonomik Rapor'un 35. sayfasında şu gerçeği açıklamaktadır:

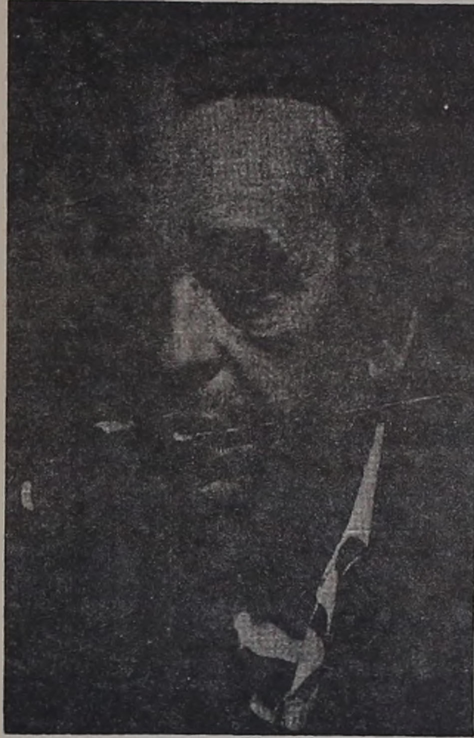
"Döviz rezervlerinde 1974 sonlarında başlayan azalma 1975 ve 1976 yıllarında da devam etmiştir. 3 Aralık 1976 itibarıyla döviz rezervlerimiz 746 milyon dolardır."

Ne diyelim, sadece faşist uygulamalar konusunda anlaşan ve yalan üstüne oturan MC'nin ekonomik ve sosyal politikasına ilişkin belgelerde ancak bu kadar oluyor.

LOUIS ALTHUSSER

SSCB kendi tarihi konusunda tam bir suskunluk içinde

Louis Althusser, bir konuşmada kendisini şöyle tanıtıyor: "1948' de, 30 yaşındayken felsefe öğretmeni oldum ve Fransız Komünist Partisi'ne katıldım. Felsefe ile ilgileniyordum, onu meslek edinmeye çalışıyordum. Politika ise bir tutkuydu benim için. Bir Komünist militan olmaya çalışıyordum.

Althusser halen "Ecole Normale Superieure"de felsefe profesörüdür. Fransız Komünist partisinde 1948'den beri üye olan Althusser, Kruşçef' in Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 20. Kongresinden sonra ortaya çıkardığı akımlara karşı açtığı teorik savaşla ün yapmıştır. Marksizm'in hümanist olmadığını ileri sürmüştür. Çekoslovakya olayından sonra Fransa'da açılan tartışmalarda, bu nedenle Partiden ayrılan Garaudy'ye karşı Partinin felsefi görüşlerini Althusser dile getirmiştir.

Fransız Komünist Partisi'nin bir üyesi olduğu halde, Althusser bu partinin bütün görüşlerine ve politikalarına harfi harfine uymamıştır. Örneğin Mao'nun Marksist - Leninist teoriye önemli katkıları olduğunu savunurken, ya da, Kruşçef tarzında bir Stalin eleştirisine karşı çıkarken, Partisinin Sovyetlere yakın politikasından farklı bir tavır almıştır. Ama belki de Fransa'nın düşünce hayatındaki saygı değer yeri dolayısıyla Parti de ona karşı hoşgörülü bir tavır içindedir.

En son olarak Althusser, Dominique Lecourt'un "Lisenko : Bir Proleter Biliminin Gerçek Öyküsü" adlı kitabına yazdığı bir önsözde "Stalinizm" sorununa değiniyor.

Tarım uzmanlığından gelen Lisenko, 1980'den itibaren ileri sürdüğü tarımsal kuramlarıyla tanınır. Stalin'in özel himayesinde "genetik" bilmine karşı savaş açan Lisenko, bu bilim dalını burjuva uydurması olmakla suçlamıştır. Uzun yıllar devletin tarımdaki resmi görüşü bu yolda olmuştur. Stalin'in ölümünden sonra başlayan dönemde Lisenko'nun proleter bilimi burjuva bilimi ikiliği şeklinde sunduğu yaklaşım yavaş yavaş terkedilmiştir.

Althusser'in Dominique Lecourt'un kitabına yazdığı önsözde ortaya koyduğu görüşleri son derece ilginç. Aşağıda Althusser'in bu görüşlerinin kısa bir derlemesini bulacaksınız.

Lisenko'nun Althusser'e göre şarlatanlığı yalnızca Stalin'in özel cevazına bağlamak mümkün değildir. Lisenko'vari davranışlara imkân veren, daha çok sosyalizmin yanlış değerlendirilmesi sonucu yaratılan ortamdır.

Bundan üç yıl önce "John Levis'e Cevap" adlı metinde başladığı bir akımı sürdürmektedir Althusser; ona göre "Stalinci sapma" yı "kişinin putlaştırmasıyla açıklamaya çalışmak yanlıştır.

Althusser, hümanist tutumları reddetmekte, sağ sapmayı teşhir etmeye çalışmakta; bu yolla marksizmin devrimci karakterini vurgulamayı denemekte. Bu tutumu, onu çelişik eleştirilere hedef kılmakta. Çin yanlısı marksist- leninistler Stalinizmin yıkılması sürecini desteklediği için Althusser'i revizyonistlikle suçlarken, Troçkistler 'Stalinizmin her yönüne saldırmıyor gerekçesiyle' onu eleştirmekteler. Üyesi olduğu Fransız komünist Partisi ise onun söylediklerine ancak yeni yeni kulak kabartıyor, düşünürün on yıl önceki kitaplarını yayınlamayı Parti ilk kez bu yıl ele aldı.

Althuser'e göre Stalinci sapma 'ekonomist' anlayışın bir ürünü, üstelik bu anlayış 40 yıldır sosyalist hareketi biçimlendirmekte.

Althusser, Fransız Komünist Partisi'nin Lisenko ile ilgili aldığı tavrı hatırlatıyor. Parti'nin "büyük entellektüellerinin fetvalarına uyarak Lisenkizmi ve (biri burjuva, diğeri proleter olan) iki bilim tezini herkesden fazla desteklediğini" vurguluyor. Ancak daha sonra Parti'nin tavrını değiştirip hiçbir şey olmamış gibi bu tezi reddetmiş olmasına şaşıyor

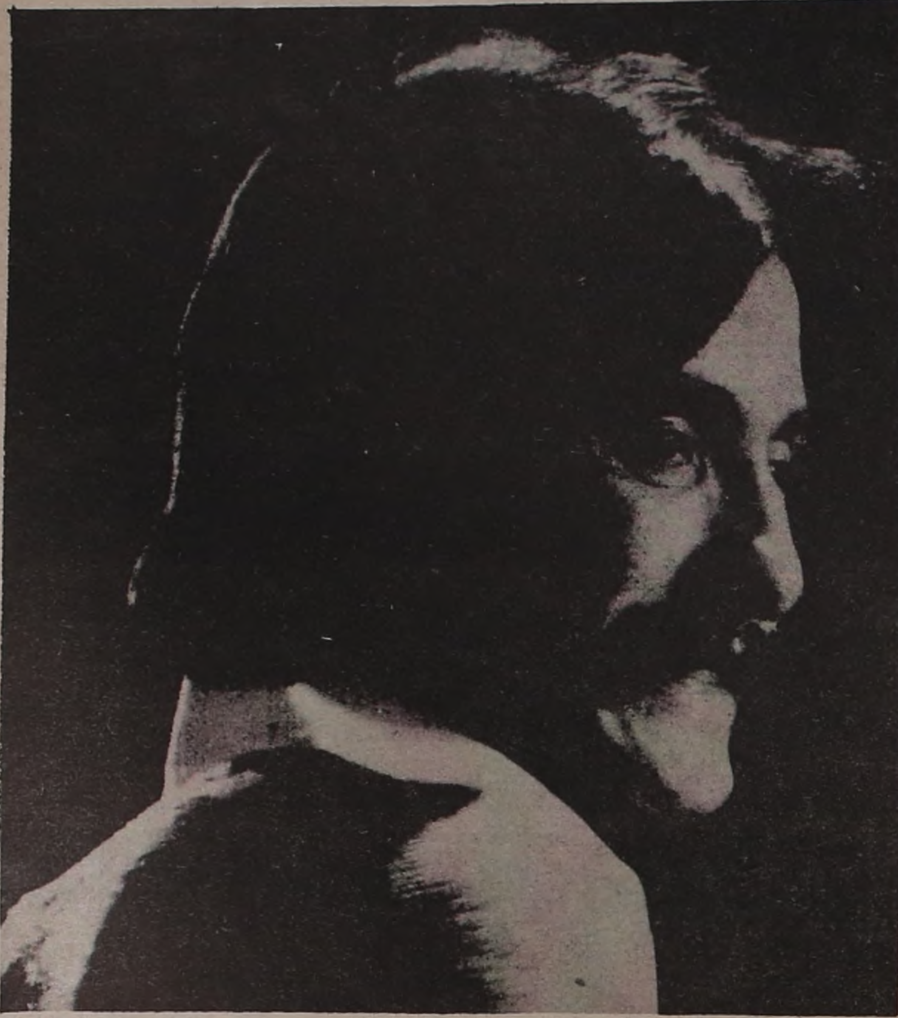
Tüm bunlar olup biterken hiçbir analizin yapılmamış,en ufak bir tartışmanın açılmamış olduğuna dikkati çekiyor. "Sorunun kökenine inilmeyip, nedenler ortaya çıkarılmadıkça, sonuçları etkileme" sansının kalmadığını belirtiyor. Althusser, gerek Fransız, gerekse de Sovyet komünistlerinin kendi geçmişlerini marksist yöntemlerle bile olsa ele almamaları biçimindeki "sükut kanunu"nu reddediyor; "komünistler, tavır değiştirdiklerine göre, susmak suretiyle eski tavırlarının yanlış olduğunu kabul ediyorlar" diyor. Althusser'e göre tavır düzeltmek analizden kaçınmaya yol açmamalı; Lenin'in belirttiği gibi, "bir hatayla ilgili susmak o hatayı yapmaktan daha kötüdür."

Lisenko dönemindeki bu devlet ideolojisinin etkilediği aydınlar tabakasıyla, sınıfsal ilişkilerle, ekonomist ve volontarist olan politika çizgisiyle ilgili olarak hiçbir şey söylenmemiş olması karşısındaki hayretini gizleyemiyor.

Lisenko'nun teorilerini destekleyen resmi diyalektik materyalizm yorumunun tartışılmamış olmasına şaşıyor. Althusser'e göre, yirmi yıldır Stalinizm'le ilgili hüküm süren suskunluk, bu baskı yönetiminin halâ varolan üstünlüğünü sürdürebilmek için. "Sovyet yöneticileri açıkça, milyonlarca kurbanıyla birlikte devlet sırlarına gömülmüş bu muhteşem yanlış konusunda herhangi bir marksist analizi kabul etmeyi reddettiler, reddediyorlar. Kuruşçef'in başlangıçta verdiği umut ta söndürüldü. Üç beş ufak açıklamadan bile geri dönüldü. S.S.C.B. kendi tarihi konusunda tam bir suskunluk içinde yaşıyor. Bu suskunluğun S.S.C.B. deki sistemin yapısından geldiği açık. "Suskunluk sisteminin özü. Lenin'in sözleri hatırlanmalı. Hata konusunda susuluyorsa bu hata ya kasten ya da farkında olunmadan sürdürülüyor demektir. Eğer suskunluk süreklilik kazanmışsa bu hatalı uygulamadan politik çıkarlar bekleniyor demektir."

Althusser, "elbette eski hatanın kanlı biçimleri sürüyor demiyorum" diye ekliyor ve şu yargıya varıyor: "Gerçi kitleler düzeyinde uygulanan kanlı uygulamalar azaldı, kurbanların sayısı çok ufaldı; ama S.SC.B.' de Stalinci baskı yöntemleri toplumsal yaşamın her yönünü, ister politik, ister kültürel olsun, etkilemeye devam ediyor, toplama kampları bile mevcudiyetlerini koruyor. Bu baskının ardında da korkunç derecede tutucu ve ağır, lafzi bir humanizm ile ekonomist bir çizgi gizleniyor. Sovyet Sosyalizmi'ni kamuoyunda kurtarmak üzere Fransız Komünist Partisi yetkilileri S.S.C.B. nin "demokratik sosyalizm" e geçmek yolunda karşılaştığı zorlukların yalnızca biçimsel olduğunu bize açıklayıp duruyorlar. Onlara göre S.S.C.B. geç kalmışsa bile bu kendi hızında bir geç kalmışlık; kendisi ise zaten sosyalizmin ta kendisi. Bize söylenenlerin tersine, Sovyet rejiminin "demokratik sosyalizm" e geçmeye ne ihtiyacı var ne de imkânı, diye düşünmek daha doğru olur. Şimdiye dek analize tabi tutulmamış Stalinci uygulamalar gerek S.S.C.B.' de gerekse de başka yerlerde tarihi kariyerlerini sürdürüyorlar."

NOT: Althusser'in yukarıda adı geçen kitaba yazdığı önzöz'ün tam çevirisini önümüzdeki sayıda yayınlıyacağız.

halkı sloganlarla eğitmek istemek, onu aptal yerine koymak demektir

Timur Selçuk'la söyleşi

Sosyalist Yarın • Sol kesimde sanat ve geniş anlamda kültür konusunda bazı ilkel yaklaşımlar var. Bir sanat yapıtının, devrimci düşünceyle çelişen sonuçlarına karşı olmak gerektiği kadar, bildiri, slogan ya da afiş niteliği taşıyan yapıtlara da, karşı çıkmak gerekir mi? Sizin bu konudaki görüşünüz nedir ?

Timur Selçuk • Bugünkü Türkiye'nin somut koşullarında, "Sol kesim" kavramı belli bir bütünlüğü vurgulamıyor. CHP'den çeşitli sosyalist partileri, ilerici öğrenci ve meslek kuruluşlarından işçi sendikalarına kadar çeşitli örgütleri içeriyor, yorum ve uygulamalar getiriyor. Buna paralel olarak, müzik, genelde sanat ve kültür de bu gelişme çizgisi içinde artı ve eksileriyle oluşmakta. Sanatın sadece sanat için olmadığı, genelde bütün sol kesim tarafından kavranmış bir gerçek . Ancak "Sanat halk içindir" in teori ve pratiğinde aynı beraberlik yoktur. Müzik konusunda devrimci düşünce diyoruz, her toplumun kendi yapısına göre bu görüş bazı farklılıklar getirebiliyor, örneğin; planlama ve uygulamada. Müzik alanında ülkemizdeki en büyük yayın organı TRT, denetim adı altında bir sansür örgütü niteliğindedir. Özü biraz doğru olan bir şarkının bu engeli aşmasına olanak yoktur. Yayınların % 80'i batının yoz tüketim müziğine dönüktür. Yerli örneklerin ise müzik açısından tutarlı olanları, kalan % 20 içinde % 10'u geçmez.

Asıl devrimci müzik uğraşları özel geceler ve dinletilerle belirlenirler. İki tür müzik uygulanır. Geleneksel halk müziği ve çok sesli müzik. Geleneksel halk zığini çalmak ve söylemek umulduğu kadar kolay değildir. Bu işin ustaları yıllarca çıraklık edip kendilerini eğitmişler ve öğrenmişlerdir. Her sözün, her mızrabın ardında emek, alın teri yatar. Yetersiz bir biçimde kitlelerin karşısına sanatçı diye çıkmak sağlıksız bir tutumdur. Eş dost arasında, bir direniş yerinde her devrimci kişi saz çalar, türküler söyler. Ancak ben bu işi yapıyorum deyip kitlelerin karşısına dinletilerle çıkmak çok ayrı bir iştir. Bu görevin en mükemmel en az kusurlu bir biçimde sergilenmesi gerekir. Aynı eleştiriler çok sesli müzik yapan arkadaşlar için de geçerlidir. Söylenen sözlerin, şiir olmasa bile şarkı sözü olarak tutarlı olması zorunludur. Üç dakikalık tutarlı sözlerle hazırlanmış bir türkünün sonunda bir slogan atılabilir. Eğer üç dakikalık süre içerisinde sloganın içeriği sağlıklı bir biçimde açıklanmışsa, o slogan bir özet olarak geçerli ve yararlıdır. Ancak bir şarkı boyunca sürekli slogan atılmaz, yada tutarsız sözcüklerin arasında sloganın bir yararı yoktur. Slogan öncesi çalışmalar aydınlatıcı bilinçlendirici değilse, sloganlar havada asılı kalırlar; ve halka olan güvensizliğin örneği olurlar. Büyük halk kitlelerini sadece sloganlarla eğitmek isteyenler, onları aptal yerine koyuyor demektir. Halk her türlü olayı enine boyuna anlayacak güçtedir, yeterki anlayacağı bir biçimde, dilde, berrak, yalın söylenebilsin gerçekler. Slogan vurucu gücü olan bir özettir, hikâyenin aslını, bütün boyutlarıyla bilmek koşuluyla yararlıdır.

Sosyalist Yarın • Sanatın, devrimci süreçteki işlevi ve toplumsal birikime katkısı nedir ? Özellikle müziğin ?

Timur Selçuk • Sanat saygın bir araçtır, amacı halk kitlelerine yararlı olmaktır. Müzikçi, toplumun gerisine düşmeyeceği gibi, on adım ilerisinden de gitmeyecektir. Kitlelerin izleyebileceği mesafeyi daima kollayacaktır. Bu görev kendisine ayrıcalık, ya da üstünlük tanıyan bir öncülük değildir. Olsa olsa keşfe çıkan bir SIRA neferidir. Yararlı olmak için kitlelerin çeşitli durumlarını içeren, aydınlatan, belirleyen, mücadeleci örnekler verir. Bilinçlidir, sabırlıdır, aktiftir, maceracı değildir. Bireyci değil, örgütçüdür. Müzikçi bütün bu çalışmalarıyla devrimci süreci sağlıklı bir biçimde kısaltır, zaman kaybını sıfıra indirmeye yardımcı olur, toplumsal bilinçlenmeye katkıda bulunur.

Sosyalist Yarın • Bu gün dünyada genel olarak burjuva sanat anlayışı egemen. Sosyalist ülkelerde uygulanan sanat politikasının burjuva sanat anlayışını aşma ve sanatı kitlelere maletme yönünde ne gibi başarıları olmuştur ?

Timur Selçuk • Soru, geniş araştırma isteyen bir konu. Böylesine derin bir araştırma yapmış değilim. Sosyalist ülkelerin sanat politikalarının, her ülkede ne gibi ayrıcalıklar gösterdiği konusunda sizlerden farklı bir bilgim yok. Ancak okuduklarımı, dinlediklerimi, izlediklerimi uzmanlığımdan ötürü belki biraz daha ileri bir biçimde yorumlayabilirim, o kadar. Araştırmadığım hiç bir konu hakkında kesin konuşmak istemem. Ancak bu, değerlendirebildiğim kadarıyla düşündüklerimi söylememe bir engel oluşturmaz. Hafif müzik konusunda Sosyalist ülkelere baktığımda ; dinlediğim ülkeler ve festivaller, Orta Avrupa Sosyalist ülkelerinin, Batının tüketim müziğine büyük bir ölçüde öykündüğünü gösteriyor. Bulgar, Macar, Romen, Çek, Polonya, Yugoslavya örnekleri böyle. Özgün örnekler de var. Ancak onlara bile bir tüketim kılıfı giydirilmeğe uğraşılmış. Bu tüketim olgusu salt müzik açısından en az Sovyet örneklerinde vurgulanmış. Müzik olarak en az tüketim kalıpları kullanan ve müzik kişiliklerini koruyan şarkılar . Onların Spot festivaline gelince; Altın Orfe gibi tüketim için üretilen müziğin pazarlandığı müzik meydanları. Müziğin insanla olan ilişkisi. Sosyalist bir toplumda bu olmamalı, farklılıklar getirmeli. Bu eleştirilerin yanında, Orta Avrupa Sosyalist Ülkelerin geleneksel halk ezgilerini çok sesli olarak koro, yerel sazlar ve diğer gelişmiş sazlar eşliğinde yorumlamadaki üstünlük ve başarıları saygı duymaya değer. Ulusal müzik kültürüne sahip çıkma ve çağdaş işlem ve uygulamadaki ustalık ve titizlik gerçekten kusursuz. Diğer Sosyalist ülkelerin hafif müzik değeri konusunda bir bilgim yok. Kısaca söylemek gerekirse, bütün Sosyalist toplumların müzik denemelerinden, onların uydusu olmamak koşuluyla yararlanmak, ancak kendi deneylerimizi öz çalışma ve müzik malzemelerimize dayanarak kitlelerle, kişiliğimizi koruyarak oluşturmalıyız.

Sosyalist Yarın • Türkiye'li bir sanatçı olarak sorunlarınız nelerdir ?

Timur Selçuk • Sırayla ele alalım: Her konser önerisini kabul etmek mecburiyetinde imişiz gibi bir eğilim var. Bu yanlış bir tutum. Konserin yapılacağı salon ve semt önemli. Örneğin spor sergi sarayları müzik için elverişli değil. Bütün konserlerin çıkış noktası salt ekonomik koşullar değildir. Çoğunlukta küçük burjuva semtlerle, güzel salonlar seçiyoruz. Ancak aynı ölçüde işçi kesiminde de dinletiler düzenlemek gerekir. Bu yılki konser hazırlıklarımızda daha çok işçi sınıfına yönelik bir program gerçekleştirmek arzusundayım. Konserlerin düzenli olması gerekir, sanatçı arkadaşların yetenekli olması gerekir. Düzensiz ve başı bozuk konserler halk'a güven vermezler. Ses düzenimizin yeterli olması önemlidir. Bizim bir de piyano sorunumuz var. Birçok konseri bu yüzden gerçekleştiremedik. Haberimiz olmadan bir çok geceye ismimiz yazılıyor. Bunların olmaması gerekir. Müziğin sanat dalı olarak bir saygınlığı vardır. Bu iki olguyu, en sağlıklı, en az hatalı bir biçimde bir araya getirmek yararlıdır.

Devrimci müzikçinin, Türk müziği, Halk müziği, Hafif müzik sanatçılarıyla Senfoni Orkestraları ve Opera Orkestralarındaki müzisyen arkadaşlarla, gazino ve pavyonlarda çalışan müzisyenlerle de ilişki kurması ve örgütlenmeleri desteklemesi; önemsemesi, örgütler arası dayanışma ve mücadeleye katkıda bulunması gereklidir. Sendika, dernek, çeşitli sosyal haklar, patron ilişkileri, telif hakkı konuları hep bu beraberliğin sağlanması ile düzelecek konulardır. Bütün bu yazdıklarımın ışığında toplumcu bir sanatçı olarak, bu günün Türkiyesinde hiç bir partinin, hiç bir fraksiyonun etkilerinin taşımadan, toplumsal bilinçlenmeye, müzik alanında katkıda bulunmayı görev edinmiş bir müzikçiyim.